

ΠΑΝΔΩΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ Β'

30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1902

Ο ΑΝΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Εγράφη πρὸς ἡμερῶν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ κ. Βρούτου περατωθέν, ἀποστέλλεται εἰς Ζάκυνθον, ὅπου θὰ γίνουν τὰ ἀποκαλυπτήρια περὶ τὰ τέλη Μαΐου.

“Οταν πρὸς δόκτων μηνῶν προσεκλήσθημεν νὰ ἴδωμεν τὸ πρόπλασμα τοῦ ἀνδριάντος, ἐγράψαμεν καθαρὰ τὴν γνώμην μας, καταδικάσαντες αὐτὸς ἀποκαλύπτως. Ἡτο μία ἀτυχῆς σύλληψις ἐνδὲ τῶν ἀγαπητοτέρων μας καλλιτεχνῶν. Ἡλπῖζαμεν τότε ὅτι θὰ ἐλαμβάνοντο ὑπὸ δόψιν, εἴτε ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου εἴτε ὑπὸ τῆς πᾶσαν τότε ὅτι θὰ ἐπιβεβληθεῖται καὶ ἀληθιναί. Καὶ δι’ αὐτὸς τὰς ἐγράψαμεν. Δὲν ἐπιτροπῆς, παρατηρήσεις εἰλικρινεῖς καὶ ἀληθιναί. Καὶ δι’ αὐτὸς τὰς ἐγράψαμεν. Δὲν ἀπεβλέψαμεν εἰς πρόσωπα, διότι οὕτω μᾶς ἥτο ἵσως ἐπιβεβλημένον νὰ σιωπήσωμεν. Μᾶς ἐνδιέφερε καὶ μᾶς ἐνδιαφέρει τὸ ἔργον. Ἀλλ’ ἡ κρίσις μας δὲν ἐλήφθη μεν. Μᾶς ἐνδιέφερε καὶ μᾶς ἐνδιαφέρει τὸ ἔργον. Ἐξετελέσθη.

Καὶ τὸ ἄψυχον μάρμαρον, συναισθανόμενον καὶ αὐτὸς ἀκόμη, νομίζεις, τὸ γινόμενον ἀδίκημα, διεμαρτυρήθη, παρουσιάσαν εἰς τὸ μέσον τῆς ἔργασίας κηλίδας. Τίποτε. Τὸ ἀχάριστον μάρμαρον ἐγκατελείφθη καὶ ἀντεκατεστάθη δι’ ἄλλουν. Καὶ τὸ ἔργον οὕτω ἐπερατώθη.

Αὐτὴν τὴν φορὰν ἐκφέρομεν τὴν γνώμην μας ἀποδόσκλητοι. Καὶ μᾶς προξενεῖ θλῖψιν. Μαρμάρινον, τώρα ἀπομένει ψυχρὸν ὅπως ποὺν τὸ ἔργον. Δὲν ἡμποροῦσε βεβαίως νὰ προσλάβῃ ζωήν, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε τὸ πρόπλασμα, οὔτε ν’ ἀλλάξῃ ἡ αἰσθητικὴ του. Ἐχρειάζετο κάτι ἄλλο, ἡ κατανόησις καὶ ἡ ἀπόδοσις τοῦ μεγαλείου τοῦ Σολωμοῦ. Οὔτε ἡ στάσις του, οὔτε ἄλλο τι ἐνέχουν τοιαῦτα δείγματα. Κάτι

ἀπείρως βαρὺ καὶ ἄχαρι περιβάλλει τὸν ἀνδριάντα, ἀρμόζοντα εἰς ἀπλοῦν ἀστόν,
ἢ μᾶλλον εἰς μέλλοντα ιερέα, ὅστις κάμνει δοκιμὰς πῶς θὰ εὐλογῇ τὸ μέλλον
ποίμνιόν του.

Κάπου ξητεῖ ν' ἀναπαυθῇ τὸ μάτι τοῦ θεατοῦ· ἀλλ' ἀπαντᾷ ἔξοχὰς ποὺ πληγώνουν τὴν αἰσθησιν, ἢ ἀτελείωτα ἐπίπεδα ποὺ τὴν κουράζουν. Καμμία αἰσθητικὴ συγκίνησις. Καμμία ἀρμονία τῶν μερῶν πρὸς τὸ δλον, πρὸς τὴν ἰδέαν, τὴν ὅποιαν εἴμεθα ἀναγκασμένοι νὰ ξητήσωμεν ἄλλοῦ, εἰς ἐκεῖνο ποὺ ἔχομεν ἥδη μέσα εἰς τὴν ψυχήν μας ἐν σχέσει πρὸς τὸν ψάλτην τῆς Ἐλευθερίας. Ποὺ ἡ δύναμις, ποὺ ἡ ψυχή, ποὺ ἡ πτῆσις τοῦ ποιητοῦ! Τὸ μάρμαρον ἥλλαξε μόνον μορφὴν χωρὶς καὶ ὑπὸ τῆς σμύλης νὰ ἀναζήσῃ.

Τέχνης ἐλευθερία καμμία. Βεβαίως τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν εἶναι ἔργον μελέτης, οὔτε ἐμπνεύσεως. Τίποτε δὲν μᾶς ἐνθυμίζει τὸν Σολωμόν, ἀλλ' οὔτε τὴν ἐποχὴν ποῦ ἔζησε. Τί ἡμέλησε νὰ παραστήσῃ ὁ καλλιτέχνης, δὲν φαίνεται πουθενά. Ἐνα ἀνδριάντα βλέπομεν ἀπλῶς, ἐν ὅμοιωμα ἵσως τοῦ Σολωμοῦ. Τὸν Σολωμὸν ὅχι. Τὸν ποιητὴν ὅχι, τὸν ἐνθουσιώδη, τὸν ἐμπνευσμένον, τὸν λάτρην τοῦ αἰωνίου Καλοῦ. Ό γνωρίζων τὸν Σολωμὸν θὰ μείνῃ ἀπαθῆς πρὸ τοῦ ἀνδριάντος του καὶ θὰ κλείσῃ τὰ μάτια διὰ νὰ ἐπανίδῃ τὴν ώραιάν εἰκόνα, ποῦ ἐγεννήθη μέσα του μὲ τῶν ποιημάτων του τὴν ἀνάγνωσιν. Ό μὴ γνωρίζων τὸν Σολωμὸν δὲν θὰ αἰσθανθῇ — ἀκόμη περισσότερον — ἐκεῖνο τὸ δυοῖν τὸν ἥμιτοροῦς νὰ γεννήσῃ τὴν σκέψιν, τὸ συναίσθημα, διὰ εὑρίσκεται πρὸ ἀνδριάντος ποιητοῦ.

Εἶνε κρῖμα ὅτι εἰς τὸ ἔργον αὐτό, τὸ ἐνέχον τόσην σημασίαν, τίποτε δὲν ὑπάρχει τὸ ἀνυψῶν τὴν σκέψιν, τὸ κινοῦν τὴν φαντασίαν πρὸς κάτι ὑψηλότερον, τὸ δυνάμενον νὰ συναρτάσῃ ἔστω καὶ διὰ μίαν στιγμήν.

Kai εἶναι καὶ ἀδικοῦν.

Μεθαύριον δ λαὸς ὁ ἑλληνικός, οἱ βασιλεῖς του, ἐπίσημοι ἵσως ἔνοι, προσκαλούμενοι ὅταν ἀντικρύσουν τὸν ἀνδριάντα τοῦ ποιητοῦ. Χιλιάδες βλέμματα ὅταν ἀναμένουν, μὲ συγκίνησιν ἰεράν, νὰ ἴδουν αἰρομένην τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν ποῦ ὅταν τὸν καλύπτῃ, ἔτοιμα νὰ πλημμυρήσουν ἀπὸ δάκρυα ὑπερῷφανείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ, θεώμενα τὴν θείαν, τὴν μεγάλην, τὴν ἐμπτυνευσμένην μορφὴν τοῦ Ζακυνθίου ὅπως τὴν γνωρίζει ὁ καθείς μας, καὶ ὅπως, ἀκόμη περισσότερον, τὴν φανταξόμενα καὶ τὴν αἰσθητοποιοῦμεν. Θὰ ζήσῃ ὁ λαὸς πρὸς στιγμήν, καταλείπων τὰς ἀσχολίας του, μὲ ἕνα ὠραῖον ὅνειρον. Ὁ οὐειρόν τοῦ παρελθόντος ἡγιασμένον, καὶ ὅνειρον γοητευτικὸν τοῦ μέλλοντος. Ὁ ποιητὴς ὅταν ἀπαγγείλῃ τοὺς στίχους του. Ὁ μουσικὸς ὅταν τονίσῃ μεγαλοπρεπῆ ὑμνον. Θὰ ἑορτασθῇ μία μεγάλη καὶ ὑπερήφανη ἑλληνικὴ ἡμέρα.

·Αργότερα, θὰ ξεκινήσῃ ὁ Ἔλλην ἀπὸ τὰ ξένα, θὰ περάσῃ βουνὰ καὶ θάλασσαν
μὲ φυσικούς τὰ παντά περήφανα κι' ὠραῖα

διὰ ν' ἀράξῃ εἰς τὸ μοσχοβολημένο νησὶ καὶ νὰ ἐνωτισθῇ εἰς τὰ ἄφωνα τοῦ ποιητοῦ χεῖλη, τῆς ζωῆς τὴν ὡμορφιά, τὴν πνοὴν ἡ δοπία οὐδανόπεμπτη συνώδευε τὰ τραγούδια του.

Θὰ ξεκινήσῃ ἀπὸ τὴν μαχαιρίνην του πατρόβια ὁ γέρων, ὁ αἰσθανόμενος πλησιάζον τὸ τέλος τοῦ βίου του, διὰ νὰ χαιρετίσῃ ἐκεῖνον, ποῦ ἔψαλε τῆς Τριπολιτικῆς σελίδας τὰς δοξασμένας.

Θὰ ξεκινήσῃ ἡ κόρη, ν' ἀτενίσῃ ἐκεῖνον ποῦ ἀπημανάτισε τὸν αγνον εὐωτα
τῆς παρθένου εἰς τοὺς ἀπλοὺς καὶ παθητικοὺς στίχους τῆς Φαρμακωμένης.

Θὰ ἔσκινήσῃ ὁ ποιητής, πα τεκνίνιοῦ ἐ κα
έ τοι στὸν ματιά του μέσα τὴν ἀθώρητη,

δὲ καὶ μακρινὸς σὲ μέγα σκότος καὶ ἔρμος.

Εἰς τοιοῦτο βάθμον εἶναι στημένος, μέσα εἰς τοῦ ἔθνους τὴν συνείδησιν, ὁ ἀνδριὰς τοῦ Σολωμοῦ. Καὶ ἡ ἀπογοήτευσις, μὲ τὸ ἀντίκρυσμα τοῦ μαρμαρίνου διοιώματος, θὰ ἦναι δι' αὐτὸ διάκριμα μεγαλειτέρα.

Θέσατε τὴν Τέχνην παρὰ τὴν Θρησκείαν. Καὶ η θεοτοκία τῆς Τέχνης. Μᾶς τὸ διδάσκουν ἡ ζωὴ καὶ ἡ ιστορία.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΤΡΕΛΛΕ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗ

Γιὰ λέγε μου, θεόπρελλε τραγουδιστή,
Ποῦ μόνο διαμαντόδετοι δουλεύεις στίχοι,
Τί κάθεσαι καὶ λέσ, δπον κι' ἀν τύχη,
Αντὰ ποῦ γράφεις μὲ καρδιὰ σπαρταριστή;

Δὲν βλέπεις πῶς χαμογελοῦν καὶ μὰ σταλιά,
Σὰρ σὲ θωροῦν διαβάζοντας ν' ἀναστενάζῃς,
Καὶ σὺ καμόνεσαι πῶς δὲν χυτιάζεις,
Τραγουδιστὴ μὲ τὰ σγουρόξανθα μαλλιά;

Κι' ἀπέ, σὰν 'στὸ σπιτάκι σου βρεθῆς — τί λέσ;
Ποῦ γύρω γύρω δῆλο ἀκασίες ἔχουν φυτέψει,
Ποῦ δὲν ἥλιος τὸ φιλᾶ πρὸν βασιλέψῃ,
Τὰ μάτια σου βουλούνοντε κι' ἀθελα κλαῖς.

"Ομως, παιδί, παιδί μεγάλο, νὰ χαρῆς,
"Ας μὴ σὲ παίρη τὸ παράπονο, 'ς τ' ἀλήθεια,
Σ' ἄλλους ἀν φαίνωνται σὰν παραμύθια
Δυσκολοφάνταχτα, τὰ φώσια ποῦ θωρεῖς.

Κι' ἄκου μὰ γέρικη ἰστορία, μὰ παληὰ
Παληὰ παμπάλαια ἰστορία, ταιριασμένη,
'Απὸ τὰ χρόνια ποῦ 'στὴν οἰκουμένη,
Συγχροιμούσανε καὶ δέντρα καὶ πουλιά.

«Φαρμακεὸς ἀστρίτης ἀπ' τὴ γῆ
Σ' ἔναν ἀετὸν ἐφώναξε, — γιὰ στάσουν,
Καὶ σήκωσε καὶ μέρα 'στὰ φτερά σου,
Νὰ νοιώσω τὴ φωτολονσμένη αὐγή. —

Καὶ ὁ ἀετὸς ἐχύμηξε μὲ δρμῆ
Καὶ σήκωσε 'στὸ νύχι του τὸ ματωμένο
Τὸ φίδι, ποῦ χτυποῦσε ξαφνιασμένο
Τ' ἀγέρι, μὲ τὸ πράσινο κορμί.

Κ' εἶπε 'στὸ φίδι τ' ὅρνειο τὸ τραγὸ
Μὲ περηφάνεια βασιλῆ γεμάτο,
— Φίδι ποῦ σέρνεσαι 'στὰ χόρτα κάτω
Γιὰ κύττα τὸν αἰθέριον οὐρανό,

Τ' ἀγέρι τὸ παρθένο πῶς φυσᾶ,
Τὸν "Ηλιο τί καθάριες πόλχει ἀχτίδες,
Κι' ἀπέ, 'σὰν ἀναρίθμητες πυγολαμπίδες,
Τὰ συννεφάκια πέρα τὰ χρονᾶ.

Καὶ μὲ ἀπλωμένα ὁρθάνοιχτα φτερά,
'Απ' τὴ 'μορφὴ τῆς πλάσης μαγεμένο
Φαινόνταν τὸ πουλὶ σὰν καρφωμένο
Στὰ πλάτια τ' οὐρανοῦ τὰ φωτερά.

"Ομως τὸ κρύο κι' ἀσπλαχνὸ ἔρπετο,
Ποῦ φαρμακάδα χύνει καὶ σταλάζει,
Γυρνᾶ νὰ τὸ δαγκάσῃ, μὰ κι' αὐτὸ
Τ' ἀφίνει καὶ γκρεμίζεται καὶ σκάζει.

*Μὰ ποὶν νὰ πέσῃ, τέτοια διαλαλεῖ
Στὸ φίδι, τὸ πουλὶ τὸ ξακονοσμένο.
— Φίδι, κακό, ψυχρὸ καὶ διαστρεμμένο,
Μὲ δίχως σπλάχνο κ' αἷμα, μὲ χολή,*

*Ἐγὼ νὰ σὲ σηκόνω· στὰ ψηλὰ
Καὶ σὺ νὰ θές νὰ μὲ τραβήξῃς κάτω, —
Κ' εἶπε τὸ φίδι, — ἐγὼ ἔχω πλειὸν καλὰ
Ἄπ' τὸ γαλάζιο φῶς, τὸ μαῦρο βάτο..»*

Σημάρη.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΕΦΕΡΙΑΔΗΣ

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΕΙΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ*

Απὸ Σαμαρείας εἰς Γαλιλαίαν.

Διερχομένοις ἡμῖν τὸ βαθύπεδον τῆς Σαμαρείας δεξιὰ ὑψοῦται τὸ ὅρος Γαριζὸν καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ, πάλιν δεξιὰ, τὸ Ἐβάλ. Τοῦ Γαριζὸν τὸ ὄνομα ἀναμιμήσκει ἡμᾶς εὐθὺς τὰ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ (Ἰωάνν. Κεφ. 5) ἐν τῇ περιφέρμῳ συνεντεῦσι τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος περὶ τοῦ ὅρους τούτου εἰρημένα. «Οἱ πατέρες ἡμῶν ἔλεγεν ἡ Σαμαρείτις πρὸς τὸν Κύριον, ἐν τούτῳ τῷ ὅρει προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱερουσαλήμ ἔστιν ὁ τόπος, ὃντος δεῖ προσκυνεῖν» (εὐ. 20-21). Εἰς ταῦτα ἐδόθη ἡ θαυμασία ἀπάντησις τοῦ Κυρίου ἡ ἐρμηνεύοντα τὸ ἀληθὲς πνευματικὸν βάθος καὶ ἥθικὸν ὑψος τῆς τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας. «Γύναι, πίστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὡρα, ὅτε οὕτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ οὕτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ Πατρὶ. Ἀλλ' ἔρχεται ὡρα καὶ νῦν ἔστιν ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ Πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Πνεῦμα δὲ Θεός καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν».

* Ιδε σελ. 15.

Ἡ συνέντευξις αὗτη τοῦ Κυρίου μετὰ τῆς Σαμαρείτιδος ἐγένετο κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Σιχάρο πλησίον τοῦ χωρίου, δὲ ἔδωκεν Ἰακώβῳ Ἰωσὴφῳ τὸν ὑψόντον. Ἡν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβου, ἐνθα δὲ Ἰησοῦς κεκοπιακὸς ἐκαθέετο ἐπὶ τῇ πηγῇ. Καὶ ἵδον ἡ πηγὴ αὕτη, καλονυμένη μέχρι νῦν πηγὴ Ἰακώβου (Βιο-Ιακούβ), κεῖται ἀκριβῶς κατὰ τὴν εἰσόδον τῆς ὡραίας κοιλάδος τῆς μεταξὺ τοῦ Γαριζοῦ καὶ τοῦ Ἐβάλ ἐγγυτάτῳ τῆς ὑπὸ τὰς ὑπαρείας Ἐβάλ κώμης Ἀσχάρου, τῆς φερούσης ὀλίγον ἡλλοιωμένον τὸ ὄνομα Σιχάρο. Ἡ ταυτότης δὲ τῶν ὄνομάιων τούτων εἶναι τρανὸν μαρτύριον τῆς ταυτότητος τῆς πηγῆς. Ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ Ἰακώβου, ὅδος ἡμισείας ὡρας ἀγεῖ εἰς Ναάπολιν (Ναβλούς) τὴν παλαιότερον Σιχέμ. Ἀλλ' ἐννοεῖται οἴκοθεν, ὅτι ἡμεῖς δὲν ἡδυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς Ναάπολιν χωρὶς νὰ διακόψωμεν τὴν πορείαν ἡμῶν παρὰ τὴν πηγὴν καὶ προσκυνήσωμεν τὸ παρ' αὐτὴν προσκυνητήριον.

Μεταξὺ πάντων τῶν ἐν Παλαιστίνῃ προσκυνητῶν, τὸ πιστότατον καὶ γνησιώτατον ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς διμοφώνου περὶ τῆς

ταυτότητος μαρτυρίας Χριστιανῶν τε καὶ Ἰουδαίων καὶ Μωαμεθανῶν, εἶναι ἡ περὶ ἣς δὲ λόγος πηγῆ. Παρὰ ταύτην ὑπάρχουσι λείψανα περικαλλοῦς τρισυποστάτου βυζαντινοῦ ναοῦ, ἵνανά ἴνα μαρτυρήσωσι τὴν πάλαι λαμπρότητα αὐτοῦ. Αὐτὸ δὲ τὸ φρέαρ εἶναι βαθύτατον, ὡς ἔλεγε καὶ ἡ Σαμαρείτις τῷ Χριστῷ «καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ», ἔχον βάθος 23 μέτρων. Μέχρι πρὸ δὲ λίγων ἐτῶν ἥτο τὸ πλεῖστον πεπληρωμένον λίθων, ἀλλ' ἀφοῦ περιῆλθεν ὀριστικῶς εἰς τὴν κυριότητα τῶν ἡμετέρων, ἐκαθαρίσθη ἐντελῶς. Δὲν ἔχει δὲ ὑδωρ ἐν πάσῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐγγὺς αὐτοῦ ἄλλαι πηγαὶ ὑδατος, ἀφ' οὗ ἀσμένως καὶ εὐσεβῶς ἐποτίσθημεν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἐδάφους. Οἱ ιερὸς χῶρος δὲ περὶ τὴν πηγὴν μετὰ τῶν ἔρειπίων τοῦ βυζαντινοῦ ναοῦ, δὲν οἱ Λατῖνοι ἡμιφιστήτουν πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ μαρούν, κατέστη πρὸ δὲ λίγων ἐτῶν κτῆμα τῶν ἡμετέρων Ἀγιοταφιτῶν, καὶ περιεφράζθη διὰ περιβόλου εὐρέος. Τὸ τοιοῦτο ἥν μέγα κατόρθωμα τῶν ἡμετέρων ἀνάνταλογος θείης τις πόσον πεισματωδῶς καὶ ὑπὸ τίνων δυνάμεων ὑποστηριζόμενοι ἀμφισβητοῦσιν ἡμῖν οἱ Λατῖνοι πάσαν σπιθαμὴν γῆς ἐν τοῖς ἀγίοις τόποις. Ἐντὸς τοῦ ιεροῦ περιβόλου ὑπάρχει οἰκημα, ἐνθα μένει δὲ φρουρὸς μοναχὸς τοῦ ιεροῦ μοναστηρίου. Τοιοῦτος δὲ ἀπὸ 38 ἐτῶν διετέλει μέχρι τοῦ 1900 (ὅς δὲ μανθάνω ἀσμένως, διατελεῖ ἔτι) δὲ καλὸς Ἀγιοταφίτης πατὴρ Δοσίθεος, καταγόμενος ἀπὸ Δελφῶν ἢ ἀπὸ Ἀραχώβης. Ὁ ἀφελῆτης καὶ εὐσεβῆς μοναχὸς σφρόδρα εὐχαριστηθείς, διότι ἔβλεπε προσκυνητὴν ἐξ Ἐλλάδος ἐρχόμενον εἰς τὴν ιερὰν πηγὴν τῆς Σιχάρου, μοὶ ἔξερφαζε τὴν ἀπορίαν αὐτοῦ διότι ἐνῷ ἐκ πασῶν τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς χιλιάδες περιηγητῶν ἐπισκέπτονται τὸ φρέαρ, ἐξ Ἐλλάδος εἰς μόνος πρὸ 30 ἐτῶν ἥλιμε προσκυνητὴς καὶ δευτερος ἐγώ. Καὶ ἀληθῶς ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν ἐπισκεψαμένων μεταξὺ χιλιάδων δύνομάτων Ἀμερικῶν καὶ Εὐρωπαίων οὐδὲν εἶρον ὄνομα Ἐλληνικόν.

Ἄπὸ τῆς πηγῆς τοῦ Ἰακώβου κειμένης, ὡς ἐρρήθη, ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς μεταξὺ Γαριζοῦ καὶ Ἐβάλ ἐκτεινομένης κοιλάδος, τῆς κοιλάδος Σιχέμ, προχωροῦντες ἐπὶ ἡμίσειαν ὡραν δυτικῶρον δὲν ὅδον ὅμαλῆς καὶ ἐν μέσῳ τοπίων πανταχοῦ δενδροσκεπῶν, ἐνθα καὶ ἡ περίφημος «δρῦς Σιχέμ» (ἐν τῇ νῦν κώμῃ Βαλατᾶ, λαβούσῃ τὸ ὄνομα ὡς φαίνεται ἐκ τῆς Δρυός ἐκείνης (Βαλλούτ = δρῦς)) καὶ δὲ τάφος τοῦ Ἰωσὴφ (Κάρθη-Γιουσέφ), καὶ πολλὰ πρὸς τὴν

Ι. Γ. συνδεόμενα ὄνόματα, ἀφικόμενα περὶ ἐσπέρων τῆς Μεγάλης Πέμπτης εἰς Ναβλούς.

Ἡ Ναβλούς (Νεάπολις) εἶναι πόλις μεσαίας τάξεως κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸν πληθυσμόν, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 20 χιλ. κατ., ἔχουσα δὲ καὶ ὄδον καὶ ἀγορὰς ἵνανδες καθαρὰς ὡς πόλις Τουρκική, καὶ πτίρια ἰδιωτικά τε καὶ δημόσια ἵνανδες εὐπρεπῆ. Κεῖται δὲ ἡ Ναβλούς ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Ἰσραηλιτικῆς πόλεως Σιχέμ (Σίκιμα, Ο') τῆς γνωστῆς ἐκ τῆς ιστορίας τοῦ πατριάρχου Ἰακώβου καὶ τῶν νῦν αὐτοῦ. Ἡ Σαμάρεια, ἐξ ἡς πᾶσα ἡ περὶ Σιχέμ χώρα καλεῖται Σαμάρεια, ἔκειτο, ὡς θέλομεν εἰπεῖ, ἐν ἄλλῃ θέσει οὐχὶ δὲ ἐν τῇ τῆς Ναβλούς. Τὸ ὄνομα τοῦτο, Νεάπολις δηλονότι, ἐδόθη εἰς τὴν Σιχέμ ἡ Σίκιμα, ὅτε αὕτη ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Τίτου ἀνακαινισθεῖσα ἐπωνομάσθη Νεάπολις Φλαβία (ἐκ τοῦ ὄνόματος τοῦ γένους τῶν Φλαβίων, εἰς δὲ ἀνῆκεν δὲ τὸ Τίτος) καὶ ἀποκινθεῖσα ἐγένετο ἐκ τῶν Ἐλληνικῶν πόλεων τῆς Σαμαρείας, καίτοι δὲ Ἐβραϊκὸς ἦτοι δὲ Σαμαρείτικὸς πληθυσμὸς διετηρήθη καὶ διατηρεῖται μέχρι νῦν ἐνταῦθα. Οἱ πληθυσμὸς τῶν Ἀραβιφώνων ἐνταῦθα Ὅρθιοδόξων, τῶν ἀπογόνων τῶν Φλαβίων, εἰς δὲ ἀνῆκεν δὲ τὸ Τίτος) καὶ ἀποκινθεῖσα ἐγένετο ἐκ τῶν Ἐλληνικῶν πόλεων τῆς Σαμαρείας, καίτοι δὲ Ἐβραϊκὸς ἦτοι δὲ Σαμαρείτικὸς πληθυσμὸς διετηρήθη καὶ διατηρεῖται μέχρι νῦν ἐνταῦθα. Οἱ πληθυσμὸς τῶν Ἀραβιφώνων ἐνταῦθα Ὅρθιοδόξων, τῶν ἀπογόνων τῶν Φλαβίων, εἰς δὲ ἀνῆκεν δὲ τὸ Τίτος) καὶ ἀποκινθεῖσα ἐγένετο ἐκ τῶν Βυζαντινοῖς χρόνοις Ἐλλήνων κατοίκων τῆς πόλεως ἀνέρχεται ἀπλῶς εἰς ὀλίγας ἐκατοντάδας. Πλὴν δὲ τῶν 200 περίποτον Ἐβραίων Σαμαρείτων, οἱ κατοίκοι τῆς Ναβλούς εἶναι Μωαμεθανοὶ ἀραβιφώνοι. Εἶναι δὲ οἱ Μωαμεθανοὶ οὗτοι τῆς Ναβλούς οἱ φανατικώτατοι ἵσως τῶν Μωαμεθανῶν τῆς Τουρκίας. Εἶναι ἀδύνατον διερχόμενός τις Χριστιανὸς τὰς ὄδοντας καὶ ἀγορὰς τῆς πόλεως ἀνεν συνοδείας χωροφύλακός τινος ἢ στρατιώτου Μωαμεθανοῦ, νὰ μὴ ἐκτίθηται εἰς ὑβρεῖς καὶ λιθοβολισμοὺς γινομένους ὑπὸ ἀγυιοπαίδων ἐνθαρρυνομένων καὶ προτρέπομένων ὑπὸ τῶν μεγάλων.

Εἰς τοιαύτας ὑβρεῖς εἶναι ἐκτεθειμένοι ιδίως οἱ φέροντες τὸ ιερατικὸν σχῆμα. Πᾶσα ἡ ἀγαθὴ θέλησις τοῦ ἐν Νεαπόλει Τούρκου διοικητοῦ καὶ πᾶσαι αἱ πρὸς αὐτὸν ἐπικλήσεις τῶν Χριστιανῶν μένουσιν ἀτελεσφόροτοι ἀπέναντι τοῦ ἀγρίου φανατισμοῦ τοῦ μωαμεθανικοῦ πληθυσμοῦ. Εἶς γυναικαὶ Χριστιανῶν (οὐδὲν ἀυτῆς τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐνταῦθα Ἀγγελού) ιεραποστόλου ἔξαιρουμενῆς) δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἔξερχωνται εἰς τὰς ὄδοντας ἀσκεπεῖς τὸ πρόσωπον, ἐλάχιστα δὲ πράγματα ἐμβάλλουσι πολλάκις εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαρξίαν τῶν Χριστιανῶν. Οἱ φανατισμὸς δὲ οὗτος δὲν ἐπιτρέπει καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν μεγαλο-

πρεπῶν ἐν τῇ πόλει μωαμεθανικῶν τεμενῶν, ὧν τινα, οἷον τὸ Δξαμί - ελ. - καβύ, εἶναι μεταποιημένα ἀπὸ ναῶν χριστιανικῶν δούλιδόξων, ἀλλὰ δὲ ἀπὸ λατινικῶν τῶν χρόνων τῶν σταυροφοριῶν.

Οἱ Ὁρθόδοξοι κάτοικοι τῆς Νεαπόλεως, ἐν οἷς ἰδίως ἐνεργεῖται δυστυχῶς ὁ προτεσταντισμός, εἰσὶν ἀραβόφωνοι, ἀλλὰ φέρουσι προφανῆ τὸν τύπον τὸν ἑλληνικὸν πολλῷ ἐμφαντικῶτερον τῶν τῆς Ἰουδαίας Ὁρθόδοξων. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ὄπωσοῦν μελαψοὺς κατοίκους τῆς Ραμάλλας, βλέπει τις ἐνταῦθα χροιὰν λευκοτάτην καὶ φυσιόγνωμίαν. Χριστιανῶν πολλῷ διάφορον τῆς τῶν Μωαμεθανῶν, ἀναιμιμήσκουσαν τύπον ἀνθρωπολογικὸν τελείως ἑλληνικόν. Ἡ διαφορὰ αὕτη ἔχειται ἀλλως καὶ ἴστορικῶς ἀπλούστατα. Οἱ κάτοικοι τῆς Σαμαρείας, οἵ ἀνέκαθεν, ἀπὸ τῶν χρόνων ἰδίως τῆς καταλύσεως τοῦ κράτους τῆς Σαμαρείας (722) ὅντες πολυμιγεῖς, ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν μακεδονικῶν καὶ μάλιστα τῶν αὐτοκρατορικῶν ωμαϊκῶν χρόνων πολλῷ ἵσχυρότερον ὑπέκυψαν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἢ οἱ τῆς Ἰουδαίας. Καὶ τὰ ὀνόματα δὲ αὐτὰ τῶν τῆς Σαμαρείας (τῆς χώρας δηλονότι Σαμαρείας) πόλεων τῶν χρόνων τῶν ἑλληνορρωμαϊκῶν Νεάπολις, Σεβάστεια, κτλ. μαρτυροῦσι τὴν ἐνταῦθα ἐπικράτησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀπὸ τῶν χρόνων δὲ τούτων μέχρι τοῦ 7-8 μ. Χ. αἰῶνος, ἡ ἐπικρατοῦσα ἐνταῦθα γλῶσσα, ὡς καὶ καθ' ἄπασιν τὴν Συρίαν καὶ Παλαιστίνην, ἦτο ἡ ἑλληνική. Καθόλου δέ, πάντες οἱ τῆς Παλαιστίνης Χριστιανοὶ κάτοικοι, οἵ ἀποτελοῦντες μέχρι τοῦ 7-8 αἰῶνος τὴν μεγάλην πλειονότητα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας ταῦτης, ἥσαν Ἑλλήνες, καὶ τῶν Ἑλλήνων τούτων ἀμεσοὶ καὶ γνήσιοι ἀπόγονοι εἴναι οἱ νῦν ἀραβόφωνοι Ὁρθόδοξοι τῆς χώρας. Ἀλλ' ἐν Νεαπόλει, τῇ πρωτευούσῃ τῆς χώρας Σαμαρείας καὶ κατὰ τὴν Σαμάρειαν, ὑπῆρχε σποράδην καὶ ἐν τοῖς ωμαϊκοῖς καὶ βυζαντινοῖς ἔτι χρόνοις καὶ ἀλλος λαὸς ἴστορικός, οὗ τὰ μέχρι νῦν ἐν Ναβλούς σωζόμενα λείψανα ἔξεγείρουσι τὴν περιέργειαν καὶ τὸ διαφέρον τῶν περιηγητῶν καὶ ἔρευνητῶν, ἐννοοῦμεν τὰ λείψανα τῶν Σαμαρείων. Ό λαὸς οὗτος παραχθεῖς, ὡς γνωστόν, κατὰ τὸν 8 καὶ 7 π. Χ. αἰῶνα μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ κράτους τῆς Σαμαρείας (τοῦ κράτους τῆς Ἰσραήλ, τῶν δέκα δηλονότι φυλῶν) ἐκ τῆς ἀναιμεώς τῶν μετὰ τὴν ἀσσυριακὴν αἰχμαλωσίαν ἐν τῇ χώρᾳ μεινάντων Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν ἔξωθεν τότε μετοικισθέντων ἀλλο-

φύλων, ἀπετέλει εἶδος τι προτεσταντισμοῦ ἐν τῷ ἑβραϊσμῷ τῷ ἀρχαίῳ. Οἱ Σαμαρεῖται καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, ὡς λέγει καὶ τὸ Ἐναγγέλιον, οὐ συντριψάντο ἀλλήλους. Οἱ Σαμαρεῖται ὡς ἱερὸν βιβλίον ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης παρεδέχοντο μόνον τὴν Πεντάτευχον τοῦ Μωϋσέως. Καὶ ποὶ τὴν ἐπιτροπὴν ἀσσυριακὴν αἰχμαλωσίαν, ἐπέλθῃ ἡ πολλῶν καὶ ποικίλων φυλῶν ἐν Σαμαρείᾳ ἀνάμειξις, οἱ Σαμαρεῖται μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ Ροβιόν διαίρεσιν τοῦ μεγάλου ἑβραϊκοῦ κράτους τοῦ Δαυΐδ καὶ Σολομῶντος, ἀποτελέσαντες τὸ βόρειον ἑβραϊκὸν κράτος, τὸ καλούμενον κράτος τοῦ Ἰσραήλ, δὲν ἔθεωρον πλέον τὴν Ἱερουσαλήμ ὡς κέντρον ἔθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν ἀποχωρισθέντες ταύτης πολιτικῶς ἀπεχωρίσθησαν καὶ ἡθικῶς καὶ θρησκευτικῶς ὁ δὲ μετὰ τὴν ἀσσυριακὴν αἰχμαλωσίαν ἀποτελεσθεὶς πολυμιγῆς λαὸς τῶν Σαμαρείων ἔτι μᾶλλον ἔνως εἶχε πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὅτε δὲ μετὰ τὴν βασιλωνιακὴν αἰχμαλωσίαν τῶν νοτίων Ἐβραίων (τῶν Ἰουδαίων) ἐπὶ τῆς δυναστείας τῶν Ἀχαιμενιδῶν, ἀνοκοδομηθέντος τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ ναοῦ, ἡ πόλις αὕτη κατέστη κέντρον ἱερὸν τοῦ νέου Ἰουδαϊσμοῦ, τοῦ αὐστηρῶς ἀποκεχωρισμένου τῶν Σαμαρείων, ἕδουσαν οὗτοι νέον ἱερὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαριζίν, ἐν φερεβίνθιος θυσίαις αὐτῶν ἔχοντες καὶ ἰδίαν ἱεραρχίαν. Ἀλλ' ὁ ναὸς οὗτος κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων Ἐβραίων εἰς τὰ 129 π. Χ., καθ' ὃν χρόνον οἱ ὑπὸ τοὺς Μακκαβαίους ἐπαναστάντες κατὰ τῶν Μακεδόνων Ἰουδαίοι, καταλύσαντες ἐν ὅλῃ τῇ Παλαιστίνῃ τὴν ἑλληνομακεδονικὴν ἀρχήν, ἐγένοντο κύριοι καὶ τῆς Σαμαρείας. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ ναοῦ, ἡ κορυφὴ τοῦ Γαριζίν ἔμεινεν ἱερὸς τόπος λατρείας εἰς τοὺς Σαμαρείτας, οἵτινες, ὡς λέγει ἡ Σαμαρείτις πρὸς τὸν Χριστόν, προσεκύνουν τὸν θεὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐν Ἱερουσαλήμ προσκυνοῦντας Ἰουδαίους. Τοῦτο δὲ ἐγίνετο καὶ ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν χρόνων ἰδοὺ περὶ τούτου τί λέγει ὁ Προκόπιος, (περὶ κτισμ. κ. Ζ.) «Ἐστι δέ τις πόλις ἐπὶ Παλαιστίνης, Νεάπολις ὄνομα· ἐφ' ἣς δὴ ὄρος ὑψηλὸν ἀνέχει, Γαριζίν ὄνομα. Τοῦτο δὲ ὄρος κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ Σαμαρεῖται εἶχον ὡς εὐξόμενοί τε ἀνέβαινον εἰς τὴν τοῦ ὄρους ὑπερβολήν, οὐδένα ἀνιέντες καιρόν· οὐχ ὅτι νεών τινα ἐνταῦθα φροδομήσαντο πώποτε, ἀλλὰ τὴν ἀκρόωσιν αὐτὴν σεβόμενοι ἐτεμήπεσαν πάντων μάλιστα.. Ἐπὶ Ζήνωνος βασιλεύοντος ἀμφότεροι ἔξαπιναίως οἱ Σαμαρεῖται γενόμενοι ἐπεισπη-

Προσκυνηταὶ εἰς τὰς ὅχθας τοῦ Ἰορδάνου.

τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ οἱ Σαμαρεῖται μετέσχον τότε τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἡττήθησαν. Καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ ἐπανέστησαν ἀναγορευσαντες ταύτας ταχέως ἔχειρωθησαν. Ἀλλ' ἐνῷ οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τοῦ ναοῦ ἀπώλεσαν τὸ ἔθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν αὐτῶν κέντρον καὶ τὸν μόνον ναόν, ἐν φερεβίνθιος προσήκει, σιωπὴν δὲ ἡμῖν. Ὅτε δὲ ἱερεὺς αὐτίκα ἐν Βυζαντίῳ γενόμενος, τῷ τότε βασιλεῖ ἐς ὅψιν ἦκεν, ἐπέδειξε τὸ πάθος καὶ τὰ ἔνυνενεχθέντα σημάνας καὶ τοῦ Χριστοῦ τῆς προορήσεως ὑπομήνσας, τιμωρὸν αὐτὸν ἐφ' ἄπασιν ἐδεῖτο γενέσθαι. Ζήνων δὲ βασιλεὺς τοῖς ἔνυμεπτωκόσι ἔνυταραχθεῖς, κόλασίν τε ἀποκρωντῶς εἰς τοὺς τὰ δεινὰ δεδρακότας πεπούται οὐδεμιᾷ ὀχνήσει· ἐκ τε ὄρους τοῦ Γαριζίν τοὺς Σαμαρείτας ἔξελάσας, εὐθὺς χριστιανοῖς τε αὐτὸν παραδίδωσιν, ἐκκλησίαν τε ἄνω δειμάμενος τῇ Θεοτόκῳ ἀνέθηκε, τειχισάμενος τὸ ἱερὸν τοῦτο δῆθεν τῷ λόγῳ, τὸ δ' ἀληθὲς ἀποτριγχώσας».

«Ἡ θρησκευτικὴ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους διάστασις δὲν ἐκάλυψε τοὺς Σαμαρείτας νὰ ὀστι φανατικοὶ Ἐβραῖοι, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖται ἐκ τῶν ἄνω δειμάμενων ὑπομήνσας τοῦ πρότερον, ἐν οἷς χρόνοις οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Ἱερουσαλήμ οἵ τε προσκυνηταὶ κατὰ τῶν Ρωμαίων ἐπήνεγκον

χωνευθεῖσαι μετά τῶν γειτόνων λαῶν. Νῦν ἐν τῇ κοιτίδι καὶ τῇ πρώτῃ ἑστίᾳ τῶν Σαμαρειτῶν ἐλάχιστον σώζεται λείφανον τοῦ ἔθνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ Σαμαρειτισμοῦ. 40-50 οἰκογένειαι ἀποτελοῦσι τὴν Σαμαρειτικὴν κοινότητα τῆς Ναβλούς ἔχουσαι συναγωγὴν ἐν τῇ πόλει. Ἀλλὰ τὸ ἵερὸν αὐτῶν, ὡς ἐργήθη, εἶναι ἡ κορυφὴ τοῦ Γαριζίν, ἔνθα τελεῖται ἡ μυστική. Καθ' ἔκαστον δὲ Πάσχα εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὅρους τούτου μετανίσταται σύμπασα ἡ κοινότης, καὶ διαμένουσα ἐπὶ δύο ἔβδομαδας ὑπὸ σκηνᾶς, τελεῖ τὰς ἔορτὰς τοῦ Πάσχα. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐν Σαμαρείᾳ ἀποδημίαν οὐδεὶς ὑπῆρχε, πρὸς μεγάλην ἡμῶν λύπην, Σαμαρείτης ἐν Ναβλούς. Λέγω πρὸς λύπην καὶ μεγάλην, διότι ἡ συναγωγὴ ἦν κεκλεισμένη, καὶ δὲν ἥδυνήθημεν νὰ ἴδωμεν οὔτε τὸν ἵερον τῶν Σαμαρειτῶν, διστις εἶναι λείφανον ἡθικὸν ἐκπροσωποῦν ὀλόκληρον ίστοριάν καὶ θρησκείαν τοῦ παρελθόντος, οὔτε τὴν περίφημον πεντάτευχον τὴν παλαιάτην, ἥτις διατηρεῖται ἐν τῇ συναγωγῇ ταύτη γραφεῖσα, ὡς λέγεται ὑπὸ τῶν Σαμαρει-

τῶν, ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου τοῦ Ἀαρὼν, ἀληθῶς δὲ ἀνήκουσα εἰς τὸν 1 μ. Χ. αἰῶνα, ὡς φρονεῖται. Τὸ ἵερὸν τοῦτο κειμήλιον τῶν Σαμαρειτῶν γενικῶς τηρεῖται κεκαλυμμένον ἐντὸς καλυμμάτων μεταξίνων, δείκνυται δὲ εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον συνήθως ἀντίγραφον σχετικῶς νεώτερον.⁶ Ή τε πεντάτευχος καὶ ὁ ἵερεὺς καὶ αὐτὴ ἡ κοινότης ἡ Σαμαρειτικὴ ἡ κινδυνεύουσα νὰ ἔξαφανισθῇ παρέχουσι μέγα διαφέρον ἰστορικόν, θρησκευτικόν, ἀρχαιολογικόν, ἐμνολογικὸν καὶ γλωσσολογικὸν ἔτι εἰς τὸν ἔρευνητικούς περιηγητὰς τῶν ἀγίων τόπων. Ἡμεῖς ἵνα μὴ ταράξωμεν τὸν ἵερεά, ἐν τῇ τελέσει τῶν ἔορτῶν, δὲν ἀνήλθομεν εἰς Γαριζίν, ἀναβαλόντες καὶ τοῦ Γαριζίν τὴν ἐπίσκεψιν καὶ τῆς Συναγωγῆς καὶ τῆς πεντάτευχου καὶ τοῦ ἵερέως εἰς τὸν χρόνον τῆς ἀπ' Ιερουσαλήμ ἐπανόδου. Ἀλλὰ δι' ἄλλης ὅδοις ἐπανελθόντες εἰς Ιερουσαλήμ ἀπωλέσαμεν οὕτω τὴν εὐκαιρίαν τῆς τοιαύτης ἐπισκέψεως, ὑπερθέμενοι αὐτὴν εἰς νέαν τινὰ εἰς Παλαιστίνην ἀποδημίαν, μετὰ χρόνον οὐ πολὺ θείᾳ συνάρσει γενησομένην.

"Επεται συνέχεια.

Π. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ Η ΕΞ ΑΡΙΜΙΝΙΟΥ

Τὸ τελευταῖον αὐτὸ δραματικὸν ἔργον τοῦ δ' Ἀννούντιο, τὸ δοποῖον παιχθὲν ἐσχάτως ὑπὸ τῆς θαυμασίας Δοῦζε ἐστιγηθῆ ὑπὸ πολλῶν, ἐφιλονεικήθη ὑπὸ ἀρκετῶν, ἀλλὰ ὑψώθη καὶ ὑπὸ πλείστων μέχρις οὐρανῶν, εἴνε διπωδήποτε ἐν ἀπὸ τὰ μᾶλλον πρόσφατα καὶ τὰ μᾶλλον σπουδαῖα φιλολογικὰ γεγονότα τοῦ ἔτους. Νεωτεριστικὸν ἔξογως, ωυθμικόν, στηριζόμενον εἰς μόνην τὴν ὑποχρέωσιν τῆς καλλονῆς, τὸ νέον αὐτὸ ἔργον τοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ ἐξεδόθη καὶ εἰς ἐκτάκτως περικαλλὲς βιβλίον, μιμούμενον τὰς ἐκδόσεις τοῦ μεσαίωνος, ὄλοκληρον δι' ἐρυθροῦ καὶ μέλανος τύπου τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰώνος ἐκτελεσμένον, εἰς χάρτην παλαιὸν ἐκτυπωμένον καὶ μὲ ἀφελεῖς προρραφαγλιτικὰς εἰκόνας καὶ κοσμήματα στολισμένον. Εἶνε ἐν τῶν αὐτηροτέρων ἀριστουργημάτων, τὰ δοποῖα ἔχει νὰ ἐπιδεῖξῃ ἡ Ἰταλικὴ τυπογραφία.

'Ἐκ τῆς ἴδιορρύθμου καὶ ποιητικῆς αὐτῆς τραγωδίας, ἡ δοποία ἔχει ὡς ἔμβλημα τὴν καλλονήν, μεταφράζομεν κατωτέρῳ τὴν πέμπτην πρᾶξιν, τὴν δοποίαν νομίζομεν δραισιτέραν καὶ μᾶλλον χαρακτηριστικήν.

Θὰ παρατηρήσουν βεβαίως οἱ ἀναγνῶσται τὸν «Παναθηναίων» διτὶ εἰς τὸ τέλος αὐτὸ τὸ δοποῖον δ' Ἀννούντιο δίδει εἰς τὸ ἔργον του, δὲν παρεκκλίνει καὶ πολὺ τῆς παραδόσεως τοῦ Δάντου. "Ολον του τρόποντι τὸ τραγικὸν ποίημα φαίνεται ὡς ἔνα σχόλιον εἰς τὸν ὀλίγους στίχους, μὲ τὸν δοποίους ἀθανάτως δι μέγας ποιητὴς τῆς Θείας Κωμῳδίας ἐδιηγήθη συμπαθῶς τὸν ἔρωτα τῆς Φραγκίσκας.

"Ο δ' Ἀννούντιο προσεπάθησε νὰ δώσῃ δόλον τὸ χρώμα τοῦ μεσαίωνος εἰς τὴν «Φραγκίσκαν», καὶ δι' αὐτὸ μᾶς παρουσιάζει μίαν αὐλήν Ἰταλοῦ ἀρχοντος εἰς τὴν πρώτην πρᾶξιν, μίαν πολιορκίαν πύργου εἰς τὴν δευτέραν, μίαν σκηνὴν φεουδαλικῆς ἐκδικήσεως εἰς τὴν τρίτην. "Ολον του τὸ ἔργον συνδυάζει τὴν χάριν καὶ τὴν τραγικότητα τοῦ μεσαίωνος, τὸν δοποῖον τόσον καταλήλως δι Βερλαίν ἐχαρακτήρισεν ὡς «γιγάντιον καὶ λεπτόν».

Ως πρὸς τὴν πλοκὴν τοῦ ἔργου, αὗτη εἶνε ἀπλουστάτη. Ο Παῦλος Μαλατέστας ζητεῖ εἰς γάμον διὰ τὸν ἀδελφόν του τὴν Φραγκίσκαν, μνγατέρα τοῦ Γουΐδο τοῦ ἐκ Πολέντα. Ἡ Φραγκίσκα βλέποντα πρῶτον τὸν Παῦλον καὶ ἀπατηθεῖσα ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν της, ἡ δοποία τῆς λέγει ψευδῶς διτὶ αὐτὸς θὰ εἶνε δ σύζυγος δέχεται καὶ ἀναχωρεῖ μετ' αὐτοῦ.

Τὴν ἀπάτην ἀνακαλύπτει μόνον κατὰ τὴν πρώτην τραγικὴν τοῦ γάμου ἡμέραν, ἀλλὰ μόλινότι πλέον ἀπεχθάνεται τὸν Παῦλον διὰ τὴν ἀπάτην του, δὲν δύναται νὰ μὴ τὸν ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ καὶ δι Παῦλος σύρεται μαγνητικῶς εἰς τὸν ἔνοχον αὐτὸν ἔρωτα. Τέλος καὶ οἱ δύο παραδίδονται μοιραίως, ἡλιγγιωδῶς, ὡς κατὰ θείαν καταδίκην, εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων καὶ ζοῦν κρυφίως μίαν ζωὴν θερμὴν καὶ παράφρονα.

Ο μικρότερος δῆμος γυναικάδελφος τῆς Φραγκίσκας, δι διεφθαρμένος καὶ σκληρότατος Μαλατεστίνο, διτις αἰσθάνεται καὶ αὐτὸς ἔνυχον ἔρωτα πρὸς τὴν Φραγκίσκαν, θέλων νὰ τὴν ἐκδικήθῃ διότι ἐκείνη τὸν ἀπώθησε, καταγγέλλει τοὺς ἔρωτάς της μὲ τὸν Παῦλον εἰς τὸν κοινὸν ἀδελφὸν καὶ σύζυγον τῆς Φραγκίσκας Ιωάννην τὸν Χωλόν.

Καὶ τὸ μοιραῖον τέλος ἐπέρχεται. Ο Ιωάννης προσποιεῖται διτὶ ἀναχωρεῖ μετὰ τοῦ Μαλατεστίνον, καὶ διταν ἡ νῦν ἐπέρχεται, διταν οἱ δύο ἔρασται ἀνενόγλητοι, δινειρευόμενοι μακροὺς ἔρωτας παραδίδωντο εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων, δι σύζυγος ἐπέρχεται ὡς ἐκδικήτης, καὶ τοὺς φονεύει, καὶ τοὺς παραδίδει, ὡς λέγει καὶ δι Δάντης, ἐνωμένους εἰς ἔνα θάνατον.

Η τραγωδία τοῦ δ' Ἀννούντιο εἶνε γραμμήν εἰς στίχους ἀπολύτως ἐλευθέρους, εἰς στίχους ἔχοντας ὡς μόνον κανόνα τὸ αἰσθήμα τοῦ ποιητοῦ, εἰς στίχους μὴ ἔχοντας οὔτε μέτρον, οὔτε συνίζησιν, οὔτε διμοικαταληξίαν, ἀλλ' ὑπακούοντας εἰς ἔνα μύχιον ἀρμονικὸν ουθμόν, ἀνάλογον μὲ τοὺς λόγους τοὺς διποίους σημαίνουν. Ο συγγραφεὺς θέλων νὰ γράψῃ τὴν τραγωδίαν του, καὶ πρώτην φρονὰν δραματικῷ ἔργῳ ὑπαχθεὶς εἰς τὸν κανόνα τῶν

στίχων, ήθέλησε νὰ μείνῃ ἀπολύτως ἐλεύθερος, προπάντων μακράν παντὸς δεσμοῦ καὶ παντὸς περιορισμοῦ τῆς σκέψεως.

“Ἄλλως τε ὑποθέτομεν ὅτι ἡ πέμπτη πρᾶξις, τὴν ὁποίαν ὄλόκληρον μεταφράζομεν, δύναται νὰ δώσῃ ἀρκετὰ πλήρη ἵδεαν τοῦ ἔργου αὐ-

τοῦ, τοῦ ὅποιου ἡ φήμη ἀντήχησεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, τὸ ὅποιον ὥθησεν εἰς μύμησιν, τὸ ὅποιον κατέστησε τοὺς ἔρωτας τῆς Φραγκίσκας ἐπικαίρους καὶ τὸ ὅποιον προσέθεσεν ἀκόμη ὠραίας φράσεις καὶ ὠραῖα σχήματα εἰς τὸ ἥδη πλούσιον ἔργον τοῦ δ’ Ἀννούντσιο.

N. E.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

Ἐμφανίζεται πάλιν τὸ ἑτοιμάσιον ἱππωτήριον καὶ ἡ κλίνη μὲ τὰ παραπέτασμα, καὶ τῶν μονσιῶν ἡ ἐξέδρα καὶ τὸ ἀναλόγιον ἐπὶ τοῦ ὅποιον ἀρχεῖ τὸ κλειστὸν βιβλίον. Τέσσαρες ἐκ κηρου λαμπάδες καίονται ἐπὶ οιδηρῶν κηροπτήρων καὶ δύο φανοὶ ἐπὶ ὑψώματος μικροῦ. Τὰ ὑελμάτα τῶν παραδύοντων εἴναι ἀγοντὶα εἰς τὴν ἥρεμαν νύστα. Εἰς τὸ παραδύοντος εὐδίκεται ἡ γλάστρα μὲ τὸν βασιλικὸν καὶ πλήσιον ἐπὶ χρυσοῦ πυγαλίον βότρυς νέων σταφυλῶν.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ. — Διὰ μέσου τῶν χωριομένων παραπεισμάτων τῆς κλίνης φαίνεται ἡ Φραγκίσκα ἡ ὅποια κατεκλήθη χωρὶς νὰ ἐκδυθῇ. Λευκοφόροι αἱ γυναικεῖς τῆς ἀκολούθας της, μὲ καλυμμένον τὸ πρόσωπον διὰ λευκῶν ἐλαφρῶν ταινῶν, καθηγταὶ ἐπὶ χαμηλῶν οκουπόδων καὶ ὅμιλον σιγὰ διὰ τὰ μῆτραν ἀφυπνίσουν τὴν κυρίαν των. Πλησίον των ἐπὶ τραπέζιον εὐδίκευονται ἀποτελεμένα πέντε μικραὶ ἀργυροῦ ἐσβεσμένα λαμπάδες.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

“Ο ὑπρος τὴν ἐπῆρε. Κοιμᾶται.

“Η Ἀνθοῦνα ἐγέρεται καὶ πλησιάζει σιγὰ εἰς τὴν κλίνην, ἀκροδέεται καὶ ἐπειτα ἐπιστρέφει εἰς τὸ κάθισμά της.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Κοιμᾶται, ναί. Καὶ εἶνε τόσο ὠραία.

ΛΙΓΕΡΗ

“Οσο πλησιάζει πρὸς τὸ καλοκαῖρι γίνεται καὶ πειὸν ὠραία.

ΑΛΛΑ

“Οπως τὰ στάχυα.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

“Οπως

ἡ παπαρούνα.

ΑΝΘΟΥΣΑ

·Ωραίο
καλοκαῖρι, μὴ φεύγησ!

·Η νύχτες πηγαίνουν δλοένα στὴ δροσιά.
Σᾶς ἐρχεται ἡ δροσιά καὶ σᾶς;

ΑΛΛΑ

·Απὸ τὴν θάλασσα ἀνεβαίνει
γλυκεῖα ἡ δροσιά.

Μὲ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὸ παράθυρον εἰσ-
πνέει παραπεισμένως.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

“Ἐρχεται τὸ φινόπωρο μὲ σταφύλια
καὶ μὲ σῦκα πλημμυρισμένα τὰ χέρια.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Σταφύλια καὶ σῦκα εἶνε τὰ δῶρα του.

ΛΙΓΕΡΗ δεικνύοντα τὸ πινάκιον.

Κόψε

ἐνα τσαμπί, Ἄδονέλλα,
καὶ δῶσε μας σταφύλι.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

“Α, τί λαίμαργη!

ΛΙΓΕΡΗ

Καὶ σέ, τὰ σάλια τρέχουν.

·Η Ἄδονέλλα κόπτει μάτα ὠραίαν σταφυλὴν ἀπὸ τὸ πινάκιον τὸ ὅποιον εἶνε τοποθετημένον εἰς τὸ παράθυρον.
·Επειτα ἐπιστρέφει εἰς τὸ κάθισμά της καὶ προτεῖ κρεμαμένη τὴν σταφυλὴν τὴν ὅποιαν τρώγοντας φῶτα γῶγα γῶγα αἱ σύντροφοί της.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Εἶνε μοσκᾶτο καὶ γλυκό.

ΑΛΛΑ

Τὸ τρώγοντα μὲ τὴ φλύδα.

ΛΙΓΕΡΗ

Τρώγεται δλο μὲ κονκούτσια, μὲ φλύδια.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

·Ἐχει καὶ ωῶγες ξυνές.

ΑΝΘΟΥΣΑ

·Οσες στὸν ἵσκιο ὠρίμασσαν.

Τρώγοντας ἐπ’ ὀλίγον σιωπῆλαι.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

Τέ σιωπή..

ΑΛΛΑ

Τέ σιγαλιά..

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Τὴν ἄγκυρα σηκώνει
μὰ γολέτα.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Τραγούδια

δὲν θέλει ἀπόψε ἡ ἀρχόντισσα.

ΛΙΓΕΡΗ

Εἶνε κονρασμένη.

ΑΛΛΑ

Καὶ δ σκλάβος

δὲν βογκᾶ.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

·Ο ἀρχοντας Μαλαπιστῆς ἔκοψε
τὴν κεφαλή του.

ΑΛΛΑ

·Αλήθεια λέσ;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ναὶ σήμερα τὸ δειλινό.

ΑΛΛΑ

Πῶς τὸ ξέρεις;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

·Η Σμαραγδῆ μοῦ τὸ εἶπε.

Καὶ τὸν εἶδε ὅταν ἔφευγε
ὅ ἀρχοντας Ἰωάννης γὰρ δέρη
στὴν αὐλὴ
ἔναν δγκο στὴ σέλλα του.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

·Ποῦ τὴν πηγαίνουν;

ΛΙΓΕΡΗ

Σὲ ποιὸν τὴν πηγαίνουν;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Καὶ τόρα πηγαίνουν

στὸ περιγάλι

κάτω ἀπὸ τάστρα

μὲ τὴν κομμένη

τὴν κεφαλή!

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

·Ποῦ θὰ σταθοῦν;

ΑΛΛΑ

Στὴν κόλασι

γὰ πᾶνε ἔπειτε

καὶ γὰ σταθοῦν.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Τόρα μπορεῖ κανεὶς γὰ ἀναπτέη
στὸ σπίτι αὐτό, τόρα ποῦ λείπει
δ κοντσὸς καὶ δ στραβός.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Σῶπα γὰ μὴ σὲ ἀκούσῃ
ἡ κυρδά.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Μήπως καὶ ἡ κυρδὰ τάχα ἀναπτέει!

ΑΛΛΑ

·Ο ἀρχων Παῦλος ἔμεινε;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Σιωπή.

·Η Φραγκίσκα ἀφίνει καθ’ ὑπρος γογγυσμόν.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

·Ευπνᾶ.

·Πέπτε ἀπὸ τὸ παράθυρον τὴν σταγνιλήν, ·Η Ἀνθοῦνα
ἐγείρεται πάλιν, πλησιάζει τὴν κλίνην καὶ ἀκροάεται.

ΑΝΘΟΥΣΑ

·Οχι, δὲν ἔξυπησε,
στὸν ὑπρος της γογγύζει.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

·Ονειρεύεται.

ΑΛΛΑ

Καὶ τάχα, Ἀμάραντη, τὸ ξέρει
ἡ κυρδία πῶς δὲν γογγύζει ὁ σκλάβος πειὰ
ἐπειδὴ τὸν ἔκοψαν
τὴν κεφαλή του;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Βέβαια

πῶς τὸ ξέρει.

ΑΝΘΟΥΣΑ

·Ισως καὶ αὐτὸ δνειρεύεται.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

·Ποῖος ξέρει πόσο ἀπόψε
θ’ ἀγρυπνήσωμε.

ΑΛΛΑ

·Νυστάζεις, Ἄδονέλλα;

ΑΝΘΟΥΣΑ

·Κάτω τὴν περιμένει στὴς σκάλες
δ Σιμονέτος μὲ τὸ πίφερο.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

·Καὶ σέρα ποῖος σὲ περιμένει; ·Ο κυνηγός,
πῶς ἡ ἀγάπη τὸν τρώγει.

ΑΛΛΑ

·Σιωπή. Τὴν κυρδία ξυπνᾶτε..

·Σιωπήσατε.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Καὶ ἔτρεχε τὸ αἷμα,
Ἄμάραντή;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ἄπο ποῦ;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ἄπο τὸν δύκον
ἔκει.. στὴ σέλλα ἐπάρω.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Δὲν καλοεῖδα. Στὴν αὖλη
σκοτάδι ἥταν. Μόρο
ξέρω πῶς τὴν αἴθουσα ἐπλυνε
τῶν ἱεράκων
ἢ Σμαραγδῆ..

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ωξ φθάρουν τόρα στὴν Καθολική.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Μακρὺν ἀς τὸν κρατῆ δ θεός
καὶ ἀς μὴ τὸν ξαραϊδοῦν τὰ μάτια μας.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Καὶ τὸ ἄλογο τρομάζει,
ὅταν μυρίζεται, νεκρό
τὸ κεφάλι νὰ κρέμεται
στὴ νύχτα.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

Πῶς δ βασιλικὸς μυρίζει τὴ νύχτα!

ΛΙΓΕΡΗ

Πόσο μεγάλωσε! Τὴ γλάστρα ἐπλημμύρισε
καὶ ἔχυλιζει.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Σύ, ποῦ ξέρεις, Ἀμάραντη, διηγήσου μας
τῆς Λισσαβέτας τῆς καλῆς τὴν ἵστορία,
ποῦ ἀπὸ τὴ Μεσίνα ἥτανε καὶ ἔνα νέο
ἀπὸ τὴν Πίζα ἀγαποῦσε ποῦ τῆς τὸν ἐσκότωσαν
τὰ ἀδέλφια τῆς, κρυφά, καὶ ἔκεινη εἶδε
τοῦ ἀγαπητικοῦ τῆς τὸ πτῶμα,
καὶ τὸ κεφάλι ἔκοψε καὶ τὸδιαψε
σὲ μὰ γλάστρα μὲ ἔνα βασιλικὸ ἐπάρω,
καὶ ἔκλαψε στὴ γλάστρα μέσα
καὶ μὲ τὰ δάκρυνά τῆς βλάστησε,
καὶ ψήλωσε
καὶ ὑψώθηκεν δ βασιλικός..
Διηγήσου τόρα, Ἀμάραντη, σιγά, σιγά,
ἐνῷ ἀγρυπνοῦμε..

Ἡ Φοαγκίσκα γοργύζει ὴσχυρώτερον καὶ ταράσσεται
ἀγωνίωσα καθ ὑπρούς. Άλ γυναῖκες ἀναπτηδοῦν.

ΑΛΛΑ

Ταραγμένος φαίνεται δ ὑπρος τῆς.
Κακὰ τὰ ὅνειρά τῆς εἶνε.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Κοιμᾶται κακὰ καὶ ἐφιάλτης
τὸ στῆθος τῆς βαρύνει.

ΛΙΓΕΡΗ

Τάχα νὰ τὴν ξυπνήσωμε;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ὦχι, εἶνε κακό, ἔξαφνά,
τὴν καρδιὰ ποῦ κάπι ξανούγει
νὰ ἐξυπνῆ κανεὶς.
Δὲν ξέρομε ποιάν ἀλήθεια μπορεῖ τόρα νὰ βλέπῃ.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

Τὰ ὅνειρά της πάντοτε
Τῆς ἔξηγει δη σκλάβα.

ΣΚΗΝΗ Β' Ἡ Φοαγκίσκα βάλλει ποανγήν τρόμον
ἐγείρεται τῆς κλίνης καὶ φαίνεται ὡς θέλοντα νὰ φύγῃ,
ὡς ἀγοίος καταδικούμένη καὶ σείσι τὰς χεῖρας πρὸς τὰ
ἰσχιά ὡς θέλοντα νὰ ἀπελευθερωθῇ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Ὦχι, δχι Ἐγώ δὲν εἶμαι. Δὲν εἶμαι ἔγώ.
Ὦχι... Βοήθεια. Νὰ μὲ σπαράξουν θέλοντα.
Νὰ μοῦ πάρουν τὴν καρδιά.
Βοήθεια, Παῦλε,

Ἀναφρικᾶ, στέκει καὶ στρέφεται περὶ ἑαυτὴν ὁχού,
ἀσθμανόνσα, ἐγῷ αἱ κυρίαι τῆς ἀκολονθίας τῆς τὴν πε-
ριτριγνούμενον ἔτερον προσπαθοῦσαν νὰ τὴν ἐγκαρδιώσουν.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Εἴμεθα ἐδῶ, δέσποινα.
Εἴμεθα ἐμεῖς. Κυτάχτε.

ΛΙΓΕΡΗ

Τρομάξατε πολύ.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

Κανεὶς δὲν εἶνε.
Μόραι μας εἴμαστε ἐδῶ. Κανεὶς δὲν σᾶς πει-
ράζει, δέσποινα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ ἀφυπνιζούμενη

Τί εἶπα! Ποιὸν ἔκραξα!
Τί ἔκαμα, Θεέ μου!

ΑΛΛΑ

Κάπι ὅνειρο κακό, κυρία,
ῶνειρενθήκατε.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Καὶ τώρα ἐτελέωσε καὶ εἴμαστε ἐμεῖς,
καὶ γύρω δλα ἡσυχάζοντα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Ἐήνε δργά;

ΑΝΘΟΥΣΑ

· Απὸ τὸ μέτωπό σας δ ἰδωτας στάζει.

Τὴν σποργυγῆς.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Εἴνε περασμένη δ ὕδρα; Ἀμάραντη, Ἀρθοῦσα,
Ἄλδα. Κάτασπρες εἰσθε δλες.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Τέσσερης ὕδρες νύχτα,
κυρία μου, δὲν εἶνε.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Πόσον κοιμήθηκα πολύ! Καὶ δη Σμαραγδῆ;
Ποῦ εἶνε δη Σμαραγδῆ;
Ἄκόμη δὲν ἐγύρισε;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Δὲν ἐγύρισε.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Διατί ἀκόμη δὲν ἐγύρισε;

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

Ποῦ, κυρία, τὴν ἐστείλατε;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Μήπως εἶναι ἐδῶ, καὶ δ ὑπρος σᾶς γέλασε;
Τὴν εἶδατε νὰ ἔλθῃ;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Ὦχι, καμία δὲν ἔκλεισε μάτι.

Ἀγονποῦμε,

Κυρία.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

Ἡ λθε μήπως
καὶ ἔμεινε στὴν πόρτα δτίσω καὶ ἐπεσε,
δπως τὸ κάνει πάντα;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Κόταξε.

Εἴνε κεῖ ἵσως, Ἀδονέλλα.

Ἡ Ἀδονέλλα πηγαίνει, διανούγει τὸ παραπέτασμα, ἀγοίγει
τὴν θύραν καὶ παρατηρεῖ.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

Σμαραγδῆ!
Σμαραγδῆ.. Λέν ἀποκρύνεται κανεὶς
κανεὶς δὲν εἶνε. Ὁλα δλοσπότεινα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Κράξε,
ἀκόμη κράξε.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

Σμαραγδῆ!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Πάρε φῶς.

Ἡ Ἀμάραντη πέργει μίαν μαρτάν λαμπτάδα τὴν ἀνά-
πτει ἀπὸ τὸν φαρόν καὶ βαδίζει εἰς τὴν θύραν δπον ἀνά-
ζητει μετὰ τῆς συντρόφου τῆς.

· Απὸ πολὺ τόρα ὥρα ἐπρεπε νὰ ἔχῃ ἐπιστρέψῃ.
Τὶ τάχα τὴν εύρηκε; Μόνος δ θεός
μπορεῖ νὰ τὸ ἡξενόη. Καλὸ δμως δὲν θὰ εἶνε
βέβαια.

ΑΝΘΟΥΣΑ

· Ακόμη
τοῦ ὅνειρον δη ἀγωνία δὲν σᾶς πέρασε,
κυρία.

ΛΙΓΕΡΗ

Τὸν καθαρὸν ἀγαπηνέσατε δέρα.
Γλυκειὰ εἶνε δη νύχτα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Γεννήθηκε
στὸν οὐρανὸν νέο φεγγάρι;

ΑΛΛΑ

Τόρα στὰ βουνὰ γενιέται ἵσως.
καμιὰ δμως στὴ θάλασσα δὲν ἔρχεται λάμψι.
· Επιστρέψει δη Ἀδονέλλα μετὰ τῆς Ἀμάραντης. Ἡ μία
οφύνει τὴν λαμπτάδα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ ἀγωνιωδῶς.

Λοιπόν; Ἐγύρισε;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Καρέις, κυρία,
δὲν εἶνε.

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

Σκοτάδι καὶ σωπὴ πατοῦ
ὅλοι κοιμῶνται τοῦ σπιτιοῦ
οἱ ἀνθρώποι.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

· Εναν εἶδαμε μόνο.

Στάματη περίφοβος.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Εἶδατε μόνον... ποιόν;

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Κάποιον,
κυρία, ποῦ ἔκει δρθιός στέκει..
ἔκει στὸν τοῦχο ἀκούμβησμένος..
σὰν ἄγαλμα... μονάχος.. Καὶ δη ζώνη τον

έλαμπε . . . "Οχι, κυρία μου,
μή τρομάζετε.

Πλησιάζει περισσότερος εἰς τὴν Φραγκίσκαν καὶ γαμη-
λώντει τὴν φωνήν.

"Ο ἄρχοντας δὲ Παῦλος,

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ κάτωχος.

Γιατί;

ΑΛΟΝΕΛΛΑ

Θέλετε, κυρία, νὰ σᾶς χτενίσω
γιὰ νὰ κοιμηθῆτε;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

"Οχι,
υπὸ δὲν ἔχω πλέον. Θὰ περιμένω.

ΑΛΛΑ

Νὰ σᾶς λύσω τὰ ὑποδήματα;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Νὰ σᾶς χύσω μυρωδιές;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

"Οχι! νὰ μείνω δπως εἶμαι θέλω.
Δὲν ἔχω υπὸ.
Θὰ περιμένω
τὴν Σμαραγδῆ.

ΑΙΓΕΡΗ

Ἐξ αὐτῆς τῶν
νὰ πᾶμε.

ΑΜΑΡΑΝΤΗ

Κονρασμένη εἶνε τόσο
τὴν ἡμέρα η δύστυχη, ποῦ κοιμᾶται
ὅπου σταθῇ κάποτε.
Θὰ τὴν βροῦμεν ἵσως κοιμισμένη
στὴ σκάλα κάτω.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Πηγαίνετε, πηγαίνετε.
Καὶ ἐγὼ ὡς τότε θὰ διαβάσω.
Φέρε μιὰ λαμπάδα,
"Άλδα.

Η "Άλδα λαμβάνει μίαν λαμπάδα καὶ τὴν φέρει ἐπὶ^{τοῦ} ἀναλογὸν ὅπου τὴν τοποθετεῖ εἰς τὴν θέσιν τῆς ἄνω-^{θεν} τοῦ βιβλίου.

Πηγαίνετε τόρα.
Κάτασπρες δὲς εἶσθε! Εἴδατε καὶ σεῖς
Τὸ καλοκαῖρι πέθανε!

Εἴδατε τὸ δειλινὸν ἀπόψε
Τὰ χελιδόνια ποῦ ἐπέταξαν καὶ ἔφυγαν;
"Ημονυ ἐκεῖ
εἰς τὰ βουνά.

ὅπον ἀργά
οἱ ἥμιοι ἔπεφτε.

Μοῦ φαίνεται πῶς ὅλα δὲν ἔφυγαν τὰ χελιδόνια.
Τὰ ἄλλα αὖτοι ἴσως θὰ φύγουν.
Στὸν πύργο θὰ ἀνεβῆ γιὰ νὰ τὰ ἰδῶ.
Καὶ σεῖς θὰ τραγουδήσετε
ἔνα χοροῦ τραγοῦδι, ὅπως εἰς τὴν μαρτιάτικη
τότε γιορτή.

ΑΛΛΑ

Ναί, Κυρία.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Καὶ θὰ ἔχετε αὖτοι χορό.
Τὸ φόρεμα τὸ μαῦρο
ἐπάνω στὸ λευκὸ αὐτό σας φόρεμα νὰ δίξετε,
καὶ ἔτοι θὰ μοιάζετε
τὴν «χαρούμενη τὴν ὑπαρξία».

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ναί, δέσποινα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Πηγαίνετε, πηγαίνετε.

Ἄροιγει τὸ βιβλίον. Ἐξάστη τῶν λευκοφύδων λαμπάνει
τὴν μικράν της λαμπάδα καὶ ποῶτορ ἡ Ἀδονέλλα πη-
γάνει πρὸς τὸν λυγροστάτην καὶ ὑψομένη ἐπὶ τοῦ ἀρχον-
τῶν ποδῶν ἀγάπτει αὐτήν. Καὶ ὑποκλινομένη φεύγει ἐνῷ
ἡ Φραγκίσκα ἀπολονθεῖ διὰ τῶν βλεμμάτων.

Πηγαίνεις, Ἀδονέλλα;

Η Ἀμάραντη κάμνει τὸ ἴδιον.

Καὶ σύ, Ἀμάραντη, φεύγεις;

Η Λιγερὴ κάμνει τὸ ἴδιον.

Καὶ σὺ φεύγεις, Λιγερή;

Η Ἄλδα ἐπίσης.

Καὶ σύ, Ἄλδα, φεύγεις;

Φεύγοντας ὅλαι τελευταῖα μένει ἡ Ἀρθοῦσα καὶ θέλει καὶ
ἀντὴ νὰ ἀνάγῃ τὴν λαμπάδα της ἄλλα μικροτέρα δῶν
δὲν φθάρει.

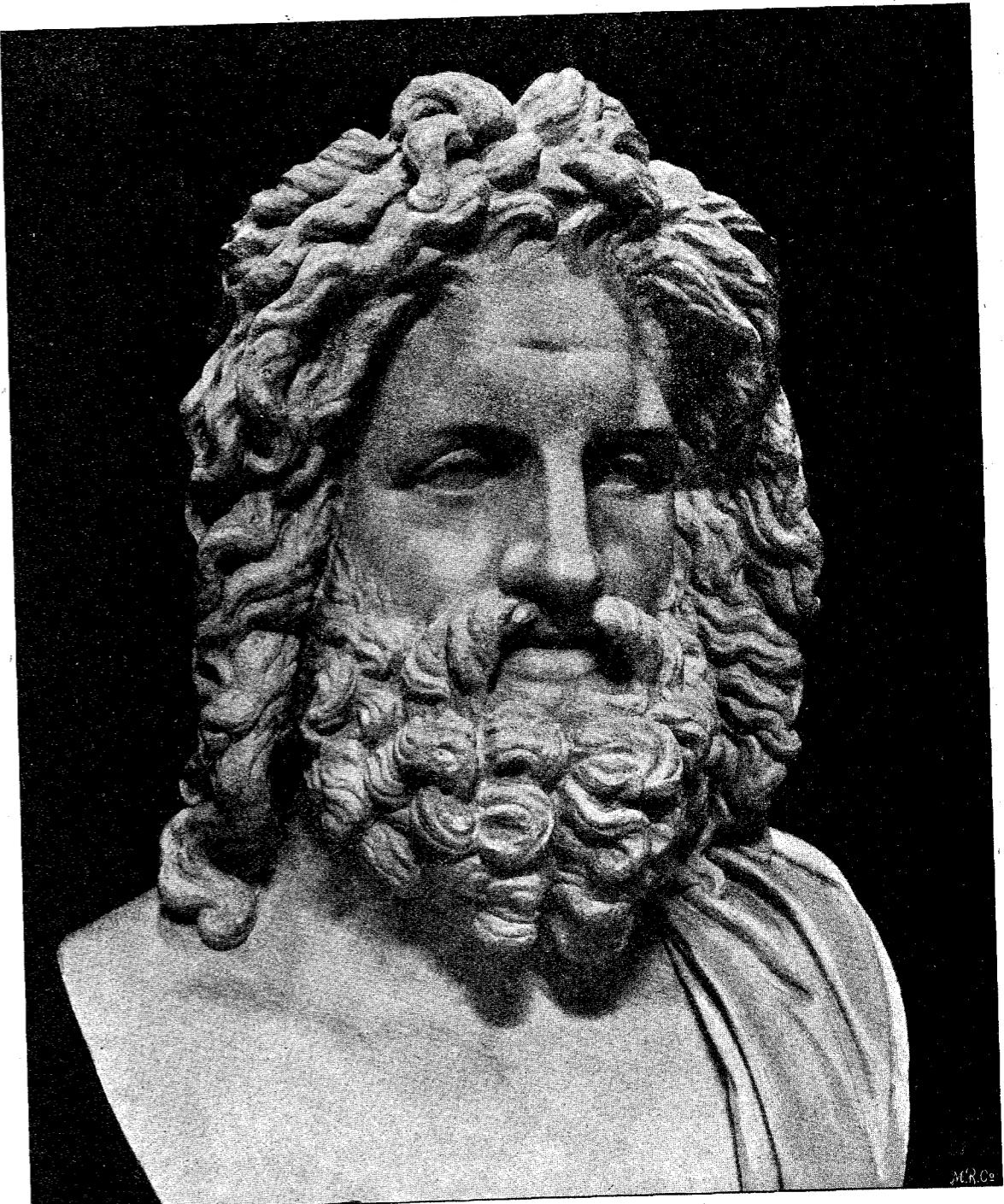
*Ω! Ἀρθοῦσα, εἶσαι πολὺ μικρά,
καὶ τὴν λαμπάδα σου
νὰ ἀνάγῃς δὲν μπορεῖς.
Εἶσαι ἡ πειδὸν τρυφερή,
μικρὰ περιστερά.

Η Ἀρθοῦσα στρέφεται μειδιῶσα.

Έλα ἐδῶ.

Η γεῖης πλησιάζει. Η Φραγκίσκα θωπεύει τὴν κό-
μην της.

Πᾶς εἶσαι ξανθὴ καὶ πῶς
μὲ τὴν ἀδελφή μου
μοιάζεις! Τὴν θυμᾶσαι
σὺ τὴν Σμαραγδάνα.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ναί, κυρία,
δέν λησμονῶ τὴ γλύκα της.
Εἰς τὴν καρδιά μου, όπως
τοὺς ἀγγέλους, τὴν ἔχω πάντα.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Τίταν γλυκεὶα
ἡ ἀδελφή μου, Ἀνθοῦσα, ἀλήθεια;
Πῶς ἡθελα μαζύ μου νὰ τὴν εἶχα ἀπόψε
καὶ νὰ ἔστωρε τὸ κρεββατάκι της
εἰς τὸ δικό μου κοντά
τὸ κρεββατάκι. Καὶ ἀν ἀκόμη μποροῦσα
τὴ φωνή της νὰ ἀκούσω,
ὅταν ἐπίγαυρε ἁνπόλητη στὸ παραδῦρο
μὲν γυμνὰ τὰ πόδια της καὶ μοῦ ἔλεγε
καὶ ἔλεγε:
«Φραγκίσκα, γεννήθηκε τὸ ἀστρο τὴν Ἁφροδίτη
καὶ ἐφυγεῖ, ἐσβύστηκεν ἡ πούλια».

ΑΝΘΟΥΣΑ

Δακρύζετε, κυρία!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Καὶ σὺ τρέμεις Ἀνθοῦσα;
Ἐτοι καὶ ἐκείνη ἔκλεγε ἔξαφρα
καὶ τὴν καρδοῦλα της ἀκονγα νὰ κτυπᾷ καὶ ἔλεγε:
Ἀδελφή μου, ἀκούσε καὶ μὴ φύγῃς καὶ μετε
μὲν ἐμὲ ἐδῶ ποῦ γεννηθήκαιμε.
Μή φύγῃς.

Καὶ ἐγὼ τῆς ἔλεγα: Λέσε με
μαζύ σου, δέσε με
καὶ μὲν ἔνα πέπλο σκέπασέ με.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Τὴν καρδιά μου σχίζετε,
κυρία.
Τί μελαγχολία
σᾶς δέρνει!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Όχι, μὴν κλαῖς.
Ἐναίσθητη εἰσαι. Τόρα ἀναψε
ἐδῶ τὴ λαμπάδα.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Θέλετε νὰ μείνω; Στὰ πόδια τοῦ κρεββατιοῦ σας
θὰ πέσω καὶ θὰ κοιμηθῶ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Όχι, Ἀνθοῦσα, τὴ λαμπάδα σου
ν' ἀνάψῃς καὶ νὰ φύγῃς μὲ τοῦ θεοῦ τὴν εὐχή.
Η Σαμαριάνα τὴν ἀδελφή της ἵσως σκέπτεται.

Η Ἀνθοῦσα ἀνάπτει τὴν λαμπάδα της ἐκ τοῦ φανοῦ
καὶ κλίνει διὰ νὰ ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα τῆς Φραγκίσκας.

Ἐλα

μὴν κλαῖς. Περοῦν καὶ φεύγουν
ἡ θλιβερὲς ἡ σκέψεις. Αὔριο θὰ τραγουδῆσ.
Ἐλα, πήγαινε.

Η νεᾶνις στρέφεται πρὸς τὴν θύραν καὶ πορεύεται
σιγά. Ενῷ πρόσκειται νὰ ἔξελθῃ, ἡ Φραγκίσκα ὑπακούοντα
εἰς προσάσθησαν,

Φεύγεις, Ἀνθοῦσα;

ΑΝΘΟΥΣΑ

Όχι. Μαζύ σας μένω, δέσποινα.

Ως ποῦ ἡ Σμαραγδῆ νὰ ἔλθῃ,
τοῦλάχιστον πλησίον σας νὰ μείνω
ἀφήσετε με..

Η Φραγκίσκα διστάζει.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Πήγαινε.

ΑΝΘΟΥΣΑ

Ο θεός νὰ εἴνε μαζύ σας, δέσποινα.

Ἐξέρχεται τελειταία.

ΣΚΗΝΗ Γ'. Άκονται διόρυθμος τῆς κλεισμένης ἔξω
θύρας. Η Φραγκίσκα μένει μόνη, κάμνει ὅλης βίηματα
πρὸς τὸ παραπέτασμα καὶ ἔπειτα σταματᾷ ἀγοραζομένη.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Ἐτοι καὶ ἡ τύχη μου φεύγει.

Πλησιάζει, ἀποφασισμένη, τὴν εἰσόδον.

Θὰ τὸν καλέσω.

Ἀκόμη ἐκεῖ μένει. Καρτεροῦσε ἀκίνητος
στὸν τοίχο ἀκονυμβησμένος
σὰν ἄγαλμα, μονάχος. Καὶ ἔλαμπε
στὸ σκοτάδι ἡ ζώη του. Ποιὸς μοῦ τὸ εἶπε
ποιός; καὶ πότε; Τίποτε δὲ θυμοῦμαι.
Καὶ φαίνεται σὰν νὰ φεγγοβολῇ μέσα ἀπὸ τὴν
περικεφαλαία τὸ πρόσωπό του.

Διέρχονται ἀπὸ τὴν ἀτάμησάν της ὡς ἀστραπαὶ αἱ
δύτασι.

Ἀκίνητος στέκεται μέσα στὴς λόγχες
τῶν στρατιωτῶν.

Στὰ μαλλιά του τὸ βέλος βυθίζεται.

Ἐσβύστηκε τῆς ἀπάτης ἡ κηλίδα.
Καὶ τὸ ποτῆρι κενώνει ἔπειτα
κλίνοντας τὸ κεφάλι.

Πῶς εἴνε μακρινά! πῶς δὲλα φεύγουν!

Ο ἔχθρος ἔχει στὸ χέρι του
τὸ μυστικό.

Θὰ γίνω δικαστής,
γιὰ ἀγάπη σου» μοῦ εἶπε.

Άλλα δὲν θὰ χωρίσῃ τὰ χείλια
δ σίδηρος.

50

Δὲν χωρίζει τὴ φωτιά.

Πλανᾶται φλογερὰ καὶ ἄπονος ὑπὸ τῆς ψυχῆς της τοὺς συγκλονισμούς.

Δὲν χωρίζει τὴ φωτιὰ ποῦ καίει.

Φθάνοντα ποῦ τοῦ δίσκου λαμβάνει τὸν μικρὸν ἐξ ἀργόν τον καθέπιτην καὶ κατοπτρίζεται.

Ω σιωπή, βαθὺ νερό, κάτωχρο φρέσετο τοῦ προσώπου μου, τοῦ νεκροῦ! Ποιὰ τάχα φωτὴ μοῦ λέγει πῶς ποτέ,

δρασιτέρα δὲν ὑπῆρξα;

«Καὶ ἔνησα στὴ σιγαλὰ τὴ φλογερὴ τῶν ματιῶν σου μὲ δύναμι ἀπερίγραπτη, ἐκεῖ πολεμῶντας μόνος».

Ναί, ἡ φωτὴ τον κράζει στὴν καρδιά μου μέσα καὶ τὸ αἷμα μου δὲ φεύγει.

Ἄχ!

Ἀνακινεῖται ἀκούοντα παντοῦν σιγὰ τὴν θύναν· Ἀφίνει τὸν καθόπιτην, σβύνει τὸν φαρούς, πηγαίνει ἀσθμαντούσα καὶ καλεῖ.

Σμαραγδῆ! Σμαραγδῆ!

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Φραγκίσκα!

Ἐκείνη ἀρούγει μὲ ζωηδόταν κίνημα.

ΣΚΗΝΗ Δ'. Μὲ τὴν ἀγωνίαν τῆς δίψης ωπίεται εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἔραστοῦ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Παῦλε! Παῦλε!

Ἐίνε ἐνδεδυμένος ἐκεῖνος ὅπως καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἐποπευμοῦ καὶ ἔχει ἀποκαλυμένην τὴν κεφαλήν. Ἡ γυνὴ εὐρίσκεται εἰς τὰς ἀγκάλας τον.

ΠΑΥΛΟΣ

Ποτὲ τόσα τρελλή, ζωή μου, δὲν ὑπῆρξε γιὰ σὲ ἡ ἐπιθυμία μου. Λιποφύγχησαν μέσα μου ἡ φλόγες ποῦ εἰς τὰ μάτια σου ζοῦν.

Καὶ ἔχάνετο ἡ δύναμίς μου στὴ νύχτα καὶ ἔφενγε ἀπὸ τὸ στῆθος μου σὰν ἔνας ποταμός τρομερὸς ἀπὸ αἷμα.

Καὶ εἶχα τὸν φόβο στὴν ψυχὴ σὰν ἔκεινην τὴν ὄρα τὴν σκοτεινή ποῦ μὲ ἀδοκίμασες στὸ θεὸν μπροστὰ μὲ τὸ τόξο, καὶ μὲ ἀνέβασες

στὸ ὄψος ἀπὸ τὸ δύποιον κανείς ποτε δὲν γύρισε. Εἶνε πρωὶ τάχα; Εἶνε πρωὶ ἀπὸ τόρα! «Ολα τὰ ἀστέρια κλίνουν στὰ μαλλιά σου ἐπάνω τὰ χυμέρα στὴ σκιὰ δπον χείλη δὲν τὰ φθάνοντα! Επανειλημένως κλίνει καὶ τῆς ἀσπάζεται περιπαθῶς τὴν κόμην.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Συγχώρησέ με, συγχώρησέ με. Σὲ ἔβλεπα μακρυνό, μακρυνό καὶ σιωπῆλο μὲ ἀκίνητα τὰ μάτια ὅπως ἥσον μὲς στὰ ἀδάμαστα τότε δόρατα. «Ερας γδοῦπος σκληρὸς μοῦ ἐκλόνισε τὸ στήθη περισσότερον ἀπὸ μιὰ φορὰ σὰ μαχαίρι καὶ ἐνόμισα πῶς ἥμουντα πεσμένη καὶ ἔρημη σὲ πέτρες ἐπάνω.

Καὶ εἶδα πάλι τὸ ὄνειρο ἐκεῖνο, ποῦ ἀπὸ πολὺν καιρὸν τόρα βλέπω, τὸ ὄνειρο τὸ ἄγριο ποῦ μὲ σπαράζει, καὶ ἔγέμισα ὅλη ἀπὸ φόβο καὶ μὲ εἴδαν τὰ τρέμω τὰ κλαίω αἱ γυναῖκες μου ὅλαις.

ΠΑΥΛΟΣ

Νὰ κλαῖς!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Συγγνώμην, συγγνώμην, γλυκέ μου φίλε. Μὲ ἔξυπνησες καὶ ἀπὸ κάθε ἀγῶνα μὲ ἐλευθέρωσες. Καὶ αὐγὴ δὲν εἶνε ἀκόμη καὶ στὴ θάλασσα δὲν φεύγονταν τὰ ἀστρα, καὶ ἀκόμη δὲν πέθανε τὸ καλοκαῖρι, καὶ εἶσαι δικός μου καὶ ὅλη δική σου εἶμαι, καὶ στῆς ζωῆς μας τὴ φλόγα κλείεται τελεία χαρά.

Ο ἔραστής τὴν φιλεῖ καὶ τὴν ξαναφίλετη ἀκόρεστα.

ΠΑΥΛΟΣ

Ανατριχιάζεις;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Ανοιχτὴ ἡ πόρτα εἶνε καὶ ἔοχεται τῆς νύχτας ἡ πνοή. Τὴν αἰσθάνεσαι; Η ὄρα εἶνε

ἡ σιωπῆλή, ποῦ τὴν δροσιὰ ρίχνει, στῶν ἀλόγων ποῦ βαδίζουν τὴν χαίτη. Τὴν πόρτα κλείσε.

Ο Παῦλος κλίνει τὴν θύραν. Τὰ εῖδες, Παῦλε, μὲ τὰ μάτια σου τὰ ἀλογα πὰ φεύγοντα;

ΠΑΥΛΟΣ

Ναί, γιὰ πολὺ ἀπὸ τὸν πύρο τὰ ἀκολούθησα δῶν καὶ τὸ τελευταῖο ἐκρύφτηκε δόρων εἰς τὸ σκοτάδι μέσα.

«Ἐλλα, Φραγκίσκα, ἔλλα! Χαρᾶς ὥρες μακρυνὲς μπροστά μας ἀνοίγονται, γεμάτες ἀπὸ τὴν ἄγρια τὸν φθινοπώρου μελωδία καὶ ἀπὸ τῆς σιγῆς τῆς φλογερῆς τὴν ἔκστασι, καὶ ἀπὸ τὸ ἀκούμητο ποτάμι καὶ τὴν ἀθάνατη τὴ δίψα καὶ ὡρα ποῦ φεύγει, νὰ ζήσω μὲ ὥθετ μὲ ζωές χλιες, μὲ τοῦ ἀέρος ποῦ σὲ τριγνοῦται τὴν πνοή, μὲ τῆς θάλασσας τὴν ἀγωνία, μὲ τοῦ κόσμου τὴ μαρία, ὅστε κανὲν ἀπὸ δσα μέσα σου ἀπειρα πούρονται μυστικὰ νὰ μένῃ, γιὰ μέρα ἀγρωστο καὶ νὰ μῆρη πεθάνω ποὺν ξεφιζώσω καὶ γενθῶ τὴ οἵτα ποῦ σὲ κρυμμένη ἔχεις τῆς χαρᾶς μου.

Τὴν σύρσι πρὸς τὰ προσκεφάλαια πλησίον τοῦ παραθέρου

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Τὰ μάτια φίλησέ μου καὶ τὸ μέτωπο καὶ τὸ λαιμὸ καὶ τὰ χείλη, ἔτοι... ναί, ἔτοι... πράτησέ μου τὸν καρπὸν καὶ τὰ δάκτυλα, ἔτοι... Πάρε μου καὶ τὴν ψυχὴ καὶ γύρισε τὴν, τὰ πάη νὰ σβύνη μέσα στῆς νύχτας τὴν πνοή, καὶ τῆς νύχτας ἡ λαλὰ τὰ τὴν στρέψη μακρούν, πολὺ μακρούν, γιατὶ τῷρα μὲ βαρύνει ἡ ἥδονή ποῦ ἔγεινθη καὶ σὲ βλέπω δπως ἥσοντας ἄλλοτε καὶ ὅχι δπως θὰ εἶσαι, γλυκέ μου καὶ ώραιε μου φίλε.

Στὴ λίμη θὰ σὲ σύρω, ἐκεῖ ποῦ ἡ λίμη εῖνε. Καὶ ἐπιρροὴ δὲν θὰ ἔχῃ δ αἰχμάλωτός μας χρόνος στὴν ἐπιθυμία μας καμάμια! Καὶ ἡ νύχτα καὶ ἡ ἥμέρα θὰ κλίνουν ἐγωμέραις στὴ γῆ σὰν σὲ ἔνα μοναχὸ προσκεφάλι, καὶ τὰ χέρια μας δὲν θὰ λινθοῦν τὸ πρωΐ παὶ δὲν θὰ χωρισθῇ

ἡ μάνη ἀγκαλιὰ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τὴ λευκή, καὶ δὲν θὰ ἡμπορῇ κανεὶς ἐπάρω τους φλέβες νὰ ξεχωρίσῃ καὶ μαλλιά.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΑ

Καὶ ἔλεγε τὸ Βιβλίο ποῦ πειά δὲν ξαναδιαβάσαμε: «Στὶ ζωὴ διλόκληρη ἐγωμέροι μείναμε, Εγωμέροι εἶνε ὑπερήφανο νάμαστε καὶ στὸ θάρατο».

ΠΑΥΛΟΣ

Κλειστὸ ἀς μέρη τὸ Βιβλίο.

Ἐγείρεται ἐκείνη καὶ κλείει τὸ βιβλίον καὶ σβύνει μὲ τὴν πνοὴν τὴν λαμπάδα.

Πειὰ δὲν θὰ διαβάσωμε. Άλλον ἡ τύχη εἶνε γραμμένη. Στὰ ἄστρα γραμμένη εἶνε ποῦ πάλλονται σὰν τὸ λαιμό σου καὶ τὸν σφυγμούς σου καὶ σὰν τὴς ἀρτηρίας τοῦ μετώπου σου, διότι ἵσως τὰ ἐφοροῦσες γιὰ περιδέραιο καὶ γιὰ στέφανο ὅταν φεγγοβολοῦσα ἐβράδιζες στοὺς δρόμους τοῦ οὐρανοῦ.

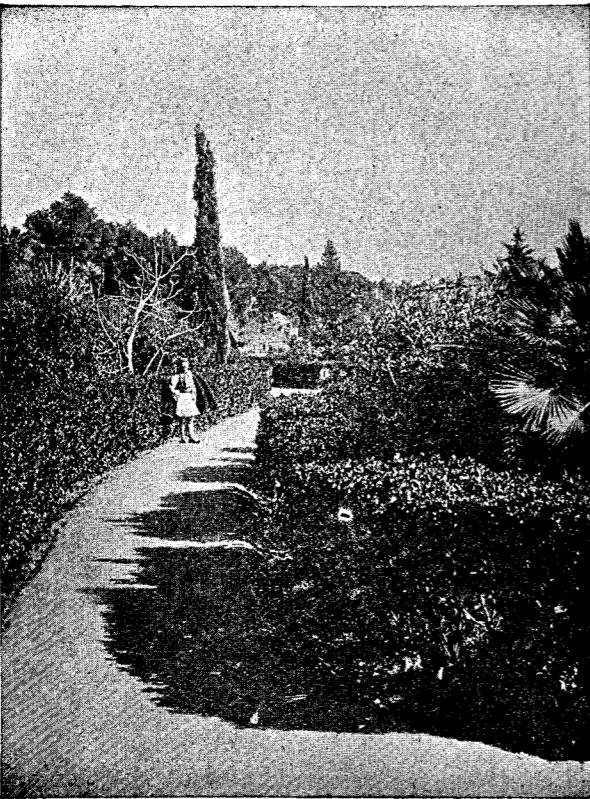
— Σὲ ποὶ ἔκοψες ἀμπέλι τὰ σταφύλια αντά;

Σὰν μέλι μυριζοῦν, μυριζοῦν μεθύσι, δπως μυριζοῦν

— νύχτας καρποὶ — ἡ φλέβες ποῦ ἀπὸ ἐπιθυμία φουσκόρουν.

Τὰ πόδια τοῦ Ἐρωτος φλογερὰ θὰ τὰ πατήσουν τὰ σταφύλια. Δός μου τὸ στόμα σου. Ακόμα! ἀκόμα!

— Η γυνὴ παραδίδεται ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων τικημένη, ἀγαίσθητος. Καὶ αἴφνης τὴν ὑπερόχον σιωπήν την ἔρας γδοῦπος συγκλονεῖ τὴν εἰσόδον ὃς ἀρ κανεὶς τὴν ἔσει διὰ τὰ τὴν θράσης.

ΤΟ ΣΟΥΔΑΡΙΟΝ ΚΑΙ Η ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Σ πανίως βέβαια ή προσοχή τοῦ ἐπιστημονικού κόσμου πρόσειλκύσθη τόσον καὶ σπουδών περισσότερον συνεζήτησεν διόληρος ἡ Εὐρώπη γεγονός, δόσον ἔκεινο τὸ διποῖον ἀνήγγειλεν εἰς μίαν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ὁ Βινιώ περὶ τοῦ θείου σουδαρίου τοῦ Τουρίου, τὸ διποῖον εὑρέθη ἔχον ἐπ' αὐτοῦ ἀποτυπωμένην — ἀλλ' οὐχὶ καὶ διὰ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔξειργασμένην τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ.

Ίδου ἐν συντόμῳ ἡ παραδοξοτάτη καὶ ὄπωσδήποτε ἐνδιαφέρουσα ιστορία τῆς ἀπροόπιου αὐτῆς ἀνακαλύψεως.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι μεταξὺ τῶν διαφόρων πολυτίμων λειψάνων τὰ διποῖα ἡ παράδοσις ἀπόδιει εἰς τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ, ἵτοι τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου τὸν διποῖον φυλάσσει ἡ Παναγία τῶν Ηαριών, τῶν ἥλων τοῦ Πάθους οἱ διποῖοι φυλάσσονται ἐπίσης εἰς τὴν Γαλλίαν, τῆς κλίμακος τοῦ Πιλάτου τὴν διποίαν ἀνηλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ διὰ τῆς διποίας τόρα ἀνέρχονται γονυπετεῖς κατὰ τὴν ἀναγόρευσίν των οἱ Πάπαι, τόσων ἄλλων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον ἀνθεντικῶν τοῦ Πάθους λειψάνων, εὐρίσκετο καὶ τὸ σουδάριον διὰ τοῦ διποίου ὁ Ἰωσήφ ὁ ἐξ Ἀριμαθέας ἐπύλεξ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸ διποῖον κατὰ τὴν ἀνάστασιν παρέμεινε φαίνεται ἐν τῷ τάφῳ.

Τὸ σουδάριον τοῦτο, τὸ διποῖον οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες ἔλαβον ὑπὸ τὴν κατοχὴν των, περιῆλθε κατόπιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας ὁ διποῖος καὶ τὸ κατέθεσε μᾶζη μὲ τὰ ἄλλα κειμήλια εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν μουσεῖον τοῦ Τουρίου. Ἔννοεῖται ὅτι καὶ τοῦ σουδαρίου αὐτοῦ ὅπως καὶ τῶν ἄλλων κειμηλίων τοῦ Πάθους ἡ ἀνθεντικότης παραπολὺ συνεζήτηθη, ἀφοῦ μάλιστα ὑπάρχει καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἄλλο σουδάριον κατατεθειμένον εἰς μίαν ἐκκλησίαν τῆς Δορδόνης, διαμφισθητοῦν καὶ αὐτὸ τὴν ανθεντικότητα καὶ φημιζόμενον ὡς τὸ μόνον ἔξαχθὲν ἐκ τοῦ τάφου τοῦ Χριστοῦ.

χρυσος Ὅμητός, καὶ ὁ αἰώνιος Βράχος ὁ πλέων εἰς θησαυροὺς χρωμάτων καὶ ἀποχρώσεων, ἐρωτευμένοι ζητοῦν νὰ σὲ φιλάσουν, νὰ σὲ ἐγγίσουν, νὰ σ' ἐναγκαλισθοῦν.

Ἄλλὰ καὶ τῆς θαλάσσης ἀκόμη εἴσαι σὺ τὸ δνειρόν, τῆς μακρινῆς θαλάσσης, τῆς ἐκτεινομένης πέραν ὡς μία πλάξι ἀργύρου. Καὶ αὐτὴ σοῦ στέλλει τὰ δροσερά τῆς φιλήματα τὴν ὡραν ποῦ τὰ ἡλιοβασιλέματα πνίγονται, εἰς τὰς σκιὰς τοῦ φευγαλέου λυκόφωτος. Πᾶν δ, τι ἡ ὑπομονητικὴ φύσις ἔπλασε γύρω σου μετὰ στοργῆς καὶ ἐπιμελείας, πᾶν δ, τι ἡ τέχνη ἡ μεγάλη ἐνέπηξεν εἰς τὸ ἔδαφος διὰ νὰ ἔξαρθῃ εἰς τὸν δρῖζοντα ἀσάλευτον καὶ καταπλῆσσον καὶ μέγα, σὲ ἐρωτεύεται, καὶ σὲ ἐνατενίζει καὶ σὲ προσβλέπει παθητικὰ καὶ σὲ φυλάττει καὶ σὲ ἀναδεικνύει ὡραιότερον, μαγευτικώτερον, θεῖον.

Ως καὶ οἱ γιγάντιοι στῦλοι, τὰ ὑπερήφανα ἔκεινα ἐναπομένοντα λεύφανα τοῦ ναοῦ τοῦ πρώτου θεοῦ τῆς Ἑλλάδος, σοῦ ἐτάχθησαν, νομίζει κανείς, φύλακες, καὶ στέκονται ἀπέναντί σου ἄγρυπνοι κέρβεροι τοῦ γλυκεροῦ ὥπνου

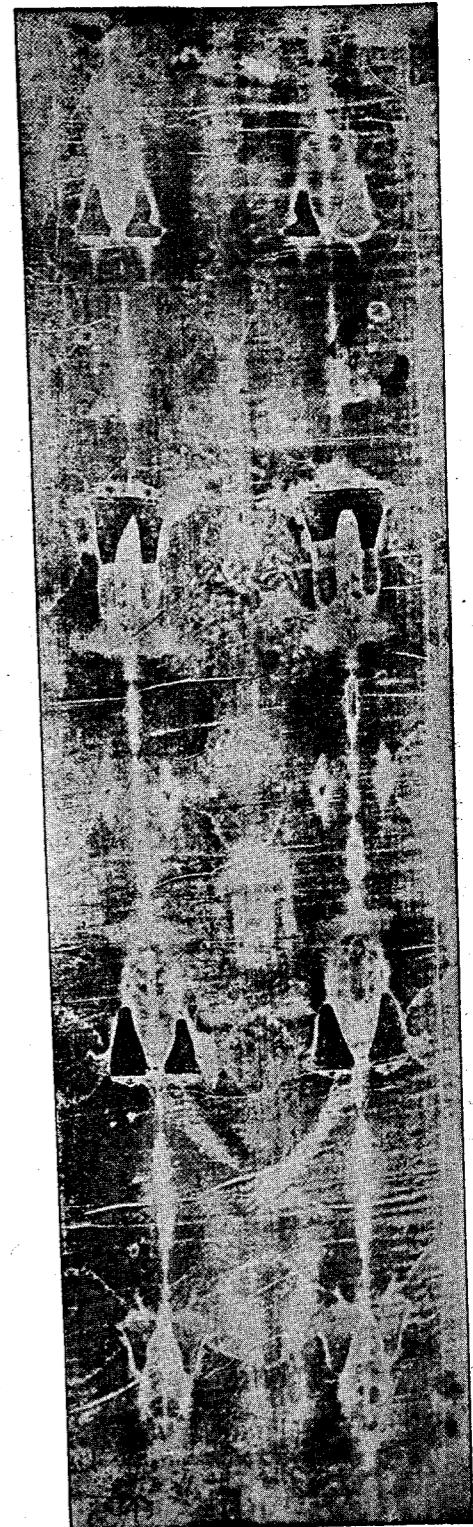
σου καὶ τοῦ μυρωμένου ξυπνήματός σου.

Οἱ σπῖνοι καταμεσήμερα φανερὰ παιγνιδίζουν καὶ ἐρωτοροποῦν περὶ σέ, καὶ αἱ ὑπολαίδες τὸ ἀπόγευμα σὲ τραγουδοῦν γλυκόφωνα, καὶ τ' ἀηδονάκι τὰ χαράγματα, κρυμμένο εἰς τὸν κλάδον τῶν ἀπέναντι ὑψηλῶν δένδρων, ἀνακόπτει τὴν ἐλαφρὰν πνοὴν τοῦ χαριτωμένου σου ὥπνου.

Ἡ αὔρα κρυφομιλεῖ μὲ τὰ φύλλα σου τὰς σιωπηλὰς νύκτας καὶ θροεῖ τὸ νεράκι τῶν ρεματῶν εἰς γλυκασμοὺς καὶ ἀναφρικιάσεις, δειλὸν καὶ ἀμφίβολον.

Ἐνέγει κάτι ἀπὸ τὰς μεγάλας πάρογρούς τῆς ζωῆς ἡ ἐνατένισί σου, καὶ εἴσαι λουτρὸν τῆς ψυχῆς τὴν ὡραν ποῦ οἱ ὅροι βοι παύουν καὶ σύνουν αἱ φωναί.

Καὶ ἀν κανεὶς σὲ νοσταλγῇ περισσότερον μὲ τὴν πρασίνην χλιδὴν τῆς ὁριμότητος καὶ μὲ τὴν πολύχρωμον ἀνθρόπητα τῆς ἀκμῆς, σύρεις τώρα, νομίσω, ἐλαφρότερα τὴν ψυχὴν εἰς τὸ δνειρόν καὶ τὴν καρδίαν εἰς τὴν ἡρεμίαν ..

Όπωσδήποτε τὸ σουδάριον τοῦ Τουρίνου εὑρίσκετο λησμονημένον εἰς τὸ μουσεῖον δταν πρὸ δλίγων ἐτῶν ἔνας Ἰταλὸς σοφὸς ὁ Πία ἐσκέφθη νὰ τὸ φωτογραφῆσῃ ἐπειδὴ ἔβλεπε αὐτὸ πλημμυρισμένον ἀπὸ διαφόρους κηλίδας ἐρυθροφαίους αἱ δποῖαι ἐφαίνοντο μᾶλλον ὡς παλαιότητος ἔχνη. Σημειώσατε ἄλλως τε ὅτι τὸ σουδάριον αὐτὸ εὑρίσκετο εἰς πολὺ κακὴν κατάστασιν, παρουσιάζον μάλιστα καὶ διαφόρους δπὰς ἐγκαυμάτων ἐκ πυρκαϊᾶς ἢ δποίᾳ εἶχε γίνει εἰς Τουρίνον καὶ ἡ δποίᾳ παρ' ὀλίγον τὸ ἀπετέφρων.

Τὸ σουδάριον ἐφωτογραφήθη εἰς μίαν μεγάλην πλάκα, δποίᾳ δὲ ὑπῆρξε ἡ ἔκπληξης τοῦ Ἰταλοῦ ἐπιστήμονος δταν ἀνεκάλυψε ἐπὶ τῆς πλακός, τὴν θετικὴν εἰκόνα ἀνθρωπίνου σώματος φέροντος εἰς τὴν κεφαλὴν στέφανον, ἥλιους εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἔχοντος ἐν γένει ὅλα τὰ χρακτηριστικὰ τοῦ ἐσταυρωμένου σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἡ εἰκὼν ἦτο ἐκτάκτου καλλονῆς καὶ ἡ κεφαλὴ εἶχε ἀληθῶς κάτι τι τὸ ὑπερκόσμιον.

Όπωσδήποτε ἡ εἰκὼν ἐκυκλοφόρησε μεταξὺ δλίγων εὑρεβῶν φύλων τοῦ Πία καὶ δὲν θὰ ἐγίνετο κἀν λόγος περὶ αὐτῆς ἀν τελευταίως ἔνας Γάλλος χημικὸς ὁ Βινιώ δὲν τὴν ἔβλεπε καὶ δὲν ὠθείτο εἰς ἐρεύνας περὶ τοῦ τρόπου τῆς παραγωγῆς της. Ἐξετάσας τῷν εἰκόνα καὶ τὸ σουδάριον, ὁ Βινιώ παρετήρησε δτι ἡ μορφὴ ἡ δποίᾳ ἐπ' αὐτοῦ παρουσιάζετο δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνήκῃ εἰς ἀνθρωπίνους κεῖρας. Οὔτε τὰ χρακτηριστικὰ καμίας σχολῆς ζωγραφικῆς ἔχει, οὔτε τὸν πατροταράδοτον τύπον τοῦ Χριστοῦ μᾶς παρουσιάζει, οὔτε ἄλλως τε ἔχνος χρώματος τὴν ἀποτελεῖ. Ἡ εἰκὼν φαίνεται δφειλομένη μᾶλλον εἰς χημικὴν ἐπίρροιαν καὶ τὰ ἔχνη τοῦ σουδαρίου προέρχονται ἀπὸ τὰς ίδιας χημικὰς ἐπιδράσεις, αἱ δποῖαι παράγουν καὶ ἐπὶ τῶν εὐαισθήτων πλακῶν τὰς φωτογραφίας. Ἀλλως τε τὸ φαινόμενον δτι ἐπὶ τοῦ σουδαρίου ἡ εἰκὼν δὲν εἶνε θετικὴ ἀλλ' ἀρνητική, δηλαδὴ παρουσιάζει διὰ φώτων τὰ σκοτεινὰ μέρη τῆς εἰκόνος, διὰ σκιῶν τὰ φωτεινά, ἀποκρούει πᾶσαν ίδεαν ἀναμίξεως ἀνθρωπίνης χειρὸς εἰς τὴν παραγωγὴν της.

Ο Βινιώ βοηθούμενος ἀπὸ τὸν μεγάλον Γάλλον φωτογράφον Κόλσων καὶ λαμβάνων συμβουλὰς ἀπὸ τὸν πασίγνωστον φυσιολόγον Ἀριμάνδον Γκωτιέ προσεπάθησε τότε νὰ ἔξετάσῃ ἀν δύνατο τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ Ἰησοῦ

νὰ ἀφῆῃ ἀποτυπώματα διὰ χημικῆς ἐπενεγγίας ἐπὶ τοῦ σουδαρίου. Καὶ ἐνθυμούμενος δτι οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ πανάρχαιον ἔθιμον τὸ δποῖον ἡκολούθησε καὶ ὁ Ἰωσῆφ ὁ ἔξ Ἀριμάνδας, ἔβρεχον τὰ δύνατα διὰ μίγματος ἀλόγης καὶ μύρων, εῦρεν δτι ἡδύνατο ἐπὶ τοῦ μίγματος αὐτοῦ νὰ ἀφῆσουν ἔχνη αἱ ἀλκαλικαὶ ἀναθυμιασεις τὰς δποίας ἐν νεκρὸν σῶμα ἀναδίδει. Δύναται τις τῷν εἰκόνα νὰ ἀποτυπώῃ ἐρυθρᾶς εἰκόνας ἐπὶ δύνατον βρεγμένου δι' ἀλόγης ὑποβάλλων αὐτὸ εἰς ἀτμοὺς ἀμμωνιώδεις. Ἀν ὑποθέσωμεν τόρα δτι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, κατάκοπον καὶ ἔξηντημένον ἐκ τοῦ μαρτυρίου, ἐτυλίχθη ἐντὸς τοῦ σουδαρίου αὐτοῦ τοῦ βρεγμένου δι' ἀλόγης, τότε οἱ ἀμμωνιώδεις ἀτμοὶ τοὺς δποίους ἀνέδιδε, ἡδύνατο ὠραιότατα νὰ ἀποτυπώσουν εἰκόνα ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος.

Τοιουτορόπως ἔξηγει ὁ Βινιώ τὴν εἰκόνα αὐτὴν τοῦ σουδαρίου. Ἐννοεῖται ὅμως δτι τὸ πρᾶγμα συζητεῖται ἀκόμη καὶ δτι δην ὑπάρχουν πολλοὶ οἱ ἀντιλέγοντες. Ἀλλοι μὲν ἔξ αὐτῶν ἀμφισβητοῦν καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιστημονικὴν τοῦ γεγονότος ἔξηγησιν, ἄλλοι δὲ παραδεχόμενοι αὐτὴν ἀμφισβητοῦσι ἀπλῶς τὴν αὐθεντικότητα τοῦ σουδαρίου καὶ ἀποδίδουν τὴν εἰκόνα εἰς οἰονδήποτε ἄλλο νεκρὸν σῶμα, ἔχον τὰ αὐτὰ ἔχνη τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἰησοῦ τὸ δποῖον ἐνεκεν ἀπάτης ἐτυλίχθη ἐντὸς τοῦ σουδαρίου. Καθημερινῶς αἱ ἐφημερίδες ἔχουν καὶ γνώμας ἐπιστημόνων κληροκῶν καὶ σοφῶν οἱ δποῖοι ἐκφράζονται ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Ὁπωσδήποτε τὸ βέβαιον εἶνε δτι ἡ εἰκὼν αὐτῇ τοῦ σουδαρίου συγκινεῖ δλον τὸν χριστιανικὸν κόσμον, καὶ δτι ἡ ἀνεύρεσίς τοῦ μολονότι μετέχει θαύματος, ἀνάγεται εἰς τὰ ἐπιστημονικῶς ἔξηγούμενα φαινόμενα.

Πρὸ τῆς ὠραιίας κεφαλῆς τοῦ Ἐσταυρωμένου, τῆς φερούσης πρὸς τὰ δποῖαν τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου, πρὸ τῆς μορφῆς αὐτῆς τῆς ὠχρᾶς καὶ μολαταῦτα γλυκείας, τὴν δποίαν ὠραιότατα κάποιος δημοσιογράφος παρωμοίασε μὲ τὴν ὠχρὰν καὶ ἔξαιμον κεφαλὴν τοῦ Ἀφόνου Δωδὲ εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Καρριέρ, ἀδύνατον πᾶς χριστιανὸς νὰ μὴ συγκινηθῇ. Πιθανὸν ἡ γλυκεῖα αὐτῇ μορφὴ νὰ μὴν εἶνε ἡ μορφὴ τοῦ Θεανθρώπου δι' δποῖος ἐσταυρώθη δπως σώση τὸν κόσμον. Ἐὰν δμως ἦτο, δποῖον πολύτιμον εῦρημα, δποῖον θαῦμα καὶ δποίᾳ ἀποκάλυψις!

NIKIAS O EΞ YAKINΩN

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

ΜΕΣΑ ΕΙΣ ΡΟΔΑ. — Τί στενοχωρία νὰ εὑρίσκεσαι μέσα εἰς τὰ ρόδα τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Παρνασσοῦ! Ἡ ίδεα δτι δὲν εἶσαι Ρωμαῖος αὐλικὸς διὰ νὰ ἔχω μίαν μέλισσαν εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου καὶ ὅχι νοῦν. Εἰς τὸ τέλος μὲ πληροφορεῖ δτι ἔχει 200 γλάστρες ρόδων εἰς τὸν ἀνθῶνα του. Διακόσιες γλάστρες! Δὲν νομίζετε δτι εἶνε σοβαρώτεραι ἀπὸ 200 ςκέψεις τέλος πάντων; Βέβαια ἡ καλλιέργεια διακοσίων γλαστρῶν ἀπαιτεῖ τὴν ζωὴν ἐνὸς ἀνθρώπου χωρὶς φροντίδας. ἀφωσιωμένων ἐπάνω των, ἀπαιτεῖ μίαν ἀφοσίωσιν συνεχῆ δπως καὶ τὸ νερό. Εἶνε βέβαιον πράγματι δτι ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς ἔχει πολὺ δλίγας φροντίδας. Αὐτὸ κυρίως σημαίνει φιλανθής. «Ἀνθρωπος χωρὶς ἀηδίας εἰς τὴν ζωὴν του καὶ εἰς τὴν ψυχὴν του» Ἡ Εὐτυχία ἔχει καὶ αὐτὴ ἐν ἐπάγγελμα. Εἶνε ἀνθοκόμος. Περιπτὸν νὰ εἴπω δτι ὁ φιλανθής εἶνε ἔνας ἀνθρωπός μὲ μαλακὸν βλέμμα, μαλακὴν φωνὴν καὶ γεμάτος εἰρήνην. «Ἐνας ἀνθρωπός δλίγον κυρία. Τὰ ἀρωματώδη καὶ τὰ βελούδενια μυστικὰ τὰ δποία μεριμνεῖ τὸν κάμινον ἀνθρώπων δι' δποῖος εἶνε ἀδύνατον νὰ κάμῃ βιαίας χειρονομίας ἢ νὰ φωνάῃ ὁ ποσδήποτε δυνατά. Καλλιεργεῖ τὰ ἀνθη ἀλλὰ κυρίως τὰ ἀνθη καλλιεργοῦν αὐτόν.

Δὲν εἶξενδρω ἀν δτι ἡ ἀνθοδετικὴ ἔχει νὰ ἐπιδεῖξῃ πολλὰς λεπτοτέρας δτι τὴν Ἐκθέσιν τοῦ «Παρνασσοῦ». Τὴν τέχνην αὐτὴν τὴν δποίαν φαντάζομαι ἀκριβῶς ὡς τέχνην, κάπως ἀδελφὴν τῆς ζωγραφικῆς, ἀπαραιτήτως κόρην τῆς ζωρίας. Ελικρινέστερος θὰ εἶνε δι' τίτλος «Ἐκθεσις ρόδων, γαρυφάλλων καὶ κυριῶν». Πρόκειται καθὼς βλέπετε διὰ τοία εἰδή ἀνθέων. τὰ δποία εἶνε ἔργον μιᾶς ἀτμοσφαίρας καὶ ἐνὸς οὐρανού.

Ἄλλα πρόπειτε νὰ κατατάξω μεταξὺ τῶν ἐκ θεμάτων καὶ τῶν φιλανθεῖς, δηνοὶ τοὺς ἐρασιτέχνας ἀνθοκόμους. Ἰδοὺ ἔνα περιέργον κοινωνικὸν ἔκθεμα. Ἰδοὺ ἔκεινος ἔκει δι' φιλανθής. «Ἐχει γένεια τραχέα, φροεῖ γυαλιά, εἶνε τραπεζίτης ἢ πολιτευόμενος καὶ δμως καλλιεργεῖ τὰ ρόδα. Μοῦ δημιλεῖ διὰ τὰ ἔκθεματα, μοῦ ἀναπτύσσει τὰς

λεπτοτέρας λειτουργίας τῆς γῆς, τοῦ κλίματος, μοῦ δίδει τὰς λεπτοτέρας ἀνθοκομικὰς πληροφορίας τὰς δποίας διὰ νὰ συλλάβω πρέπει νὰ ἔχω μίαν μέλισσαν εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου καὶ ὅχι νοῦν. Εἰς τὸ τέλος μὲ πληροφορεῖ δτι ἔχει 200 γλάστρες ρόδων εἰς τὸν ἀνθῶνα του. Διακόσιες γλάστρες! Δὲν νομίζετε δτι εἶνε σοβαρώτεραι ἀπὸ 200 ςκέψεις τέλος πάντων; Βέβαια ἡ καλλιέργεια διακοσίων γλαστρῶν ἀπαιτεῖ τὴν ζωὴν ἐνὸς ἀνθρώπου χωρὶς φροντίδας. ἀφωσιωμένων ἐπάνω των, ἀπαιτεῖ μίαν ἀφοσίωσιν συνεχῆ δπως καὶ τὸ νερό. Εἶνε βέβαιον πράγματι δτι ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς ἔχει πολὺ δλίγας φροντίδας. Αὐτὸ κυρίως σημαίνει φιλανθής. «Ἀνθρωπος χωρὶς ἀηδίας εἰς τὴν ζωὴν του καὶ εἰς τὴν ψυχὴν του» Ἡ Εὐτυχία ἔχει καὶ αὐτὴ ἐν ἐπάγγελμα. Εἶνε ἀνθοκόμος. Περιπτὸν νὰ εἴπω δτι ὁ φιλανθής εἶνε ἔνας ἀνθρωπός μὲ μαλακὸν βλέμμα, μαλακὴν φωνὴν καὶ γεμάτος εἰρήνην. «Ἐνας ἀνθρωπός δλίγον κυρία. Τὰ ἀρωματώδη καὶ τὰ βελούδενια μυστικὰ τὰ δποία μεριμνεῖ τὸν κάμινον ἀνθρώπων δι' δποῖος εἶνε ἀδύνατον νὰ κάμῃ βιαίας χειρονομίας ἢ νὰ φωνάῃ ὁ ποσδήποτε δυνατά. Καλλιεργεῖ τὰ ἀνθη ἀλλὰ κυρίως τὰ ἀνθη καλλιεργοῦν αὐτόν.

Δὲν εἶξενδρω ἀν δτι ἡ ἀνθοδετικὴ ἔχει νὰ ἐπιδεῖξῃ πολλὰς λεπτοτέρας δτι τὴν Ἐκθέσιν τοῦ «Παρνασσοῦ». Τὴν τέχνην αὐτὴν τὴν δποίαν φαντάζομαι ἀκριβῶς ὡς τέχνην, κάπως ἀδελφὴν τῆς ζωγραφικῆς, ἀπαραιτήτως κόρην τῆς ζωρίας. Ελικρινέστερος θὰ εἶνε δι' τίτλος «Ἐκθεσις ρόδων, γαρυφάλλων καὶ κυριῶν». Πρόκειται καθὼς βλέπετε διὰ τοία εἰδή ἀνθέων. τὰ δποία εἶνε ἔργον μιᾶς ἀτμοσφαίρας καὶ ἐνὸς οὐρανού.

— Αὐτὰ εἶνε.
— Υπάρχουν πολλοὶ φρονοῦντες δτι καὶ ἡ ἐκτε-

ἥντεσα τράπεζα τοῦ κ. Πεσματζόγλου, ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸν κλάδον τῆς διακοσμητικῆς, ἥμιπυροῦσε νὰ εἶναι πλουσιωτέρα. Ὡτὸν ὅραιά. Ἀλλὰ διατί νὰ μὴ μᾶς ἐκπλήξῃ τάχα ἔνα θαῦμα ἀνθισμένης τραπέζης; Εἰς τὰ πολιτικὰ γεύματα τῆς Ἀγγλίας τὰ ἄνθη καλύπτουν τὸν δρόμιον διμιούντα Σώλσβιρου ἔως τὸν λαιμόν. Ἡ τράπεζα τοῦ γαμπτίλου γεύματος τοῦ Βάρον-δελμπιτ δὲν εἶχε μόνον ἄνθη ἀλλὰ καὶ ἀναβρυτήριον καὶ λίμνην καὶ κύκνους!

Αλλ' αὐτὰ ἀπλῶς ὡς ἴδιωτροπία τοῦ ὄλιγώτερον καταλλήλου νὰ γράψῃ διὰ μίαν "Εκθεσιν ἀνθέων. Η "Εκθεσις τῶν ὁόδων καὶ τῶν γαυγαφάλλων τοῦ «Παρνασσοῦ» ἦτο ὥραιά, καθὼς λέγουν.

Μὴ λησμονῆτε διὰ τὸ καὶ ἡ πρώτη. Τοῦ
χρόνου θὰ ἴδωμεν τεχνικωτέρας ὠραιότητας.
Υπὸ ἐμπορικὴν ἔποιφιν ἀμφιβάλλω θὰ ἴδῃ

καμμίαν ἐπιρροήν. Τὸ ἐμπόριον τῶν ἀνθέων εἰς τὴν Ἑλλάδα, μὲ δλους τοὺς σιδηροδρόμους μας, εἶνε πολὺ ἄτονον. Πρὸ 250 ἔτῶν, καθὼς γνωρίζετε, εἰς τὴν Ὀλλανδίαν ἔγειναν τόσαι λυσσώδεις χρηματιστικὰ ἐπιχειρήσεις μὲ τὸ ἐμπόριον ἑνὸς καὶ μόνου ἀνθους, τοῦ λει-ρίου, ὃστε ἔχοεούπησαν μεγάλοι χρημα-τιστικοὶ οἵκοι καὶ ἐπωλήθη ἐν λείουν ἀντὶ μισοῦ ἐκατομμυρίουν. Ἐδῶ δὲν ὀνειρευόμεθα βέβαια νὰ ναναγήσουν χρηματισταὶ μὲ τὰ ἀνθη — φθάνει ἡ σταφίς. 'Αλλ' ἐκεῖνο τὸ μικρὸν ποὺ ποθοῦμεν εἶνε νὰ ἀναπτύξουν περισσότερον τὴν παραγωγὴν του οἱ λεπτοὶ αῆ-ποι τῶν πεδιάδων τῆς Πελοποννήσου, ἀπὸ τοὺς δποίους περνᾶ ὁ σιδηρόδρομος, νὰ εὐωδιάζουν περισσότερον αἱ πόλεις, εἰδικῶς δὲ διὰ τὰς Ἀ-Μήνας, οἱ ἀνθοπῶλαι ποὺ γιρίζουν εἰς τὰς πλατείας νὰ ἥναι διλγάθερον ἀκάθαρτοι.

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

Παιδικά παγγίδια.

Φωτογραφία Σ. Κοκκόλη.

ГРАММАТА ТЕХНИ ЕΠΙΣΤΗΜΗ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ δραματοποιηθείσα ύπό του 'Αγγλου ποιητού Φίλιψ, παριστάνεται καθ' ἔκαστην ἀπέτριων μηνῶν ἐν Λονδίνῳ. Αἱ ἐφημεριδὲς καὶ τὰ περιοδικὰ ἀναφέρουν τὸ γεγονός μὲ ποικίλας γνώμας ἐξάρουσαν τὸ ἔργον. Κατὰ τὴν "Ἐρευνῶν τῆς Οξφόρδης, ὁ κ. Χόγαρθ, πρώτην διευθυντής τῆς ἐνταῦθα βρετανικῆς ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, γράφει ὅτι "εἰς τὸ ἔργον τοῦ Φίλιψ δὲν ἀνεδείχθη τοκατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ 'Αριστοτέλους ἐμπειρούχομέν ἐν τῇ 'Οδυσσείᾳ δοδάμη, δύσι ὅπτε ὁ ποιητής, οὔτε ὁ ἡθοποιὸς ἐσκέφθησαν ὅτι ὁ δημιουρὸς 'Οδυσσεὺς εἶναι ἀλληγορία τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ δχὶ ἀπλῶς ἥρως τις τῆς παραδόσεως." Τῷ 1591 ἐδραματοποιήθη πάλιν τὸ ἔπος καὶ παρεστάθη ἐν Οξφόρδῃ ἀλλ' ἡ σημεριṇὴ παράστασις ἔφερε κατέπιν βαθμὸν ὑψηλοτεροα τὸν χαρακτήρα τοῦ Ιθακηίου ἄνακτος. Τότε ἐλήφθησαν ὅπιν μόνον αἱ ἐν Ιθάκῃ σκηναὶ μετά τὴν εἰκοσατῇ περιπλάνησιν, ἀλλ' ὁ Φίλιψ περιέλαβε καὶ τὰς δεινὰς δοκιμασίας τοῦ 'Οδυσσεώς. "Υπὸ τὴν γοητείαν τῆς Καλλιψοῦς, ἐν κινδύνῳ παρὰ τοῖς ἀνθρωποφάγοις Λαυτοργύσοις καὶ τῷ ἀνθρωποφάγῳ Κύκλωπο, σαγηνεύμενος ὑπὸ τῶν Σειρήνων, ἀπειλούμενος ἀπὸ τὴν Χάρυβδιν καὶ ἀπὸ τὴν Σκύλλαν, περιδινούμενος ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, ὁ 'Οδυσσεὺς δὲν εἶναι ἀνθρωπός, ἀλλὰ ὁ "Ἀνθρωπός, ὃρθούμενος μεγαλωστὶ ἐν μέσῳ τῆς ἀτμοσφαιρῶς τῶν στοχειῶν. Η πᾶσα δημιουργία κινεῖται ἐν ἀναφορῷ πρὸς αὐτόν. Πρὸς αὐτὸν αἱ δυνάμεις τοῦ πνοηροῦ ἐφιστῶσι τὴν προσοχήν των καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκδηλοῦνται ἡ ὑπερτάτη σοφία καὶ ἡ μέριμνα τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαθοῦ".

Ο ΕΝ ΝΕΑΠΟΛΕΙ ήμέτερος συνεργάτης. Γονιλέλ-
μος Φ. Δαμιάνι εξέδωκε μελέτην περὶ τοῦ "Ελλη-
νος ποιητοῦ Νόννου τοῦ Πανοπολίτου, ὅστις ἔγινε
κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου αἰώνος, καὶ τοῦ δροίου
τὰς "Διουνιακάς", πολλάκις ἐκδοθέντα καὶ μεταφρα-
σθέντα, διακρίνονται διὰ τὸν πλούτον τῶν γνώσεων,
τὴν φαντασίαν, τὸ ὄραιον καὶ πλούσιον ὑφος. Τὸ
ἔργον τοῦτο, εἰς τὸ δροῖον ὁ κ. Δαμιάνη ἀφίεσθαι τὴν
ὄραιαν μελέτην του, ἀνεκαλύψθη καὶ ἔξεδόθη τὸ
πρῶτον τὸ 1569. "Καὶ εἰς ἔκεινον ποῦ ἂν ἐφανέτο
ἀνωφελῆς, κατὰ τὴν σημειωνὴν πυρετῶδης ζωήν, ἡ
φωνῇ τοῦ λησμονῆμένου ποιητοῦ, λέγει ὄραιότατα ὁ
κ. Δαμιάνη, ἀπαντῶ ὅτι ἀσχολούμενος εἰς τὰς "Διουνι-
σικάς" του, ἐπτήκουσα εἰς τὸ ἀόριστον αἰσθήμα τοῦ
σεβασμοῦ ποὺ διεγέρει εἰς κάτιον εὐγένην ψυχήν τὸ βα-
σιλεμα τῶν μεγάλων ἰδεών καὶ τῶν μεγάλων πορευ-
μάτων. Οὐχὶ τελευταῖος καὶ ἐγώ, μεταξὺ ἔκεινων ποὺ
ἀτενίζουν πιστοὶ πρὸς τὸ μέλλον, ἔζητησα ἐν τῷ
ἀρχαίῳ ποιητῇ μίαν στιγμὴν εἰρήνης καὶ ἀναπαύ-
σεως διὰ τὸν ἀνήσυχον καὶ πλανῆτα βίον μου".

ΑΙ ΚΩΜΩΔΙΑΙ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ. Ἐξεδόθη ἐσχάτως, ὑπὸ τοῦ κ. Rogers τόμος περιέχων τὰς «Ἐκκλησιακούσας» καὶ τοὺς «Βατράχους» τοῦ Ἀριστοφάνους μετὰ μεταφράσεως εἰς τὸ ἄγγλικὸν καὶ

μετὰ σχολίων. Ή μετάφρασις εἶναι τυπωμένη ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου. Ή «Ἐρευνα» γράφει: ἡ μετάφρασις ἀποδίδει πιστῶς τὸ πρωτότοπον, τὴν χάριν, τὸ δηκτικὸν καὶ τὸ ἀστεῖον τοῦ ποιητοῦ. Η εἰπὶ τοῦ κειμένου σχόλια οὖθε πολλά, οὗτη ἔνορδι καὶ ἀνιαρά, ἀλλ᾽ ἀποτενέοντα αἰδαν καὶ ξωόν, κινοῦσι τὸ ἐνδιαφέροντα καὶ ἀναγνώσκοντα μεđ. Ἡς τέρψεως καὶ ἡ μετάφρασις. Ο κ. Rogers φρονεῖ ὅτι τὸ ὑψοῦ τῆς κωμῳδίας τῶν «Βατόχων» ἔχειται εἰς τὸν ἀληθῆ πατριωτισμὸν καὶ τὰς ὑψηλὰς συμβούλιας, ἃς δὲ Αριστοφάνης ἀπευθύνει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὅπως ἐπιλαθθείμενοι τῶν πολιτικῶν καὶ ἀτομικῶν παθῶν ἐδοκιώσωσι τὸ κράτος ἐξι εὐδοτέρων συλλήψεων. Δύσκολον εἶναι νὰ δοισθῇ ἀνὴρ ἡ σάτυρος τῶν «Ἐκλησιαζουσῶν» ἀπευθύνεται κατά τῆς γεωτεριζόσυνῆς γυναικὸς ἢ διακωμαδῆ τὴν «Πολιτείαν» τοῦ Πλάτωνος, ἀλλ᾽ ὁ δικότης Ἰσχυροῦζεται τὸ δεύτερον. Ἐν τῷ προλόγῳ δὲ κ. Rogers ἀγγέλλει ὅτι προτίθεται νὰ προβῇ εἰς πλήρη ἔκδοσιν τῶν κωμῳδῶν τοῦ Αριστοφάνους.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ Διὰ νὰ λεχθῇ καὶ ἡ τελευταία
ἄνημπορῃ νὰ ὀνομασθῇ οὕτω — λέξις περὶ τοῦ
γάλλου ποιητοῦ, μεταφέρουμεν εἰς τὰς στήλας τῶν Πα-
ναθηναϊκῶν τὸ συμπέρασμα μετέτης τοῦ Βουνετεύρου,
δημοσιευθεῖστος εἰς τὴν «Επιθεώρησιν τῶν δύο κό-
σμων».

Οπος ὁ 18ος αἰώνων ὀνομασθήσει αἰών του Βούλταρος,
καὶ οὐδεὶς ἄλλος κριτικός, ἐπέτραπθη νὰ ὀνομασθῇ
και, τὴν ὁ 19ος αἰώνων τοῦ Βούλταρος Οὐγκώ. Καί, τὴν
ἀλληλείᾳ, εἶναι ἑπτοβολή. Ο Οὐγκώ ἔμεινε παραπολι
ξένος, παραπολι ἀδιάφορος εἰς πλεῖστα πράγματα
τῆς ἐποχῆς του. 'Αλλ' ἡμποροῦμεν νὰ εἴτωμεν, ἀνὴρ
λοιμεν νὰ διμιλήσωμεν περὶ ποιήσεως μόνον ἢ περὶ
φιλολογίας, ὅτι οὐδενὸς τῶν συγχρόνων του ἡ ἔξι
εἰς δὲν ἀντιτροσπενεῖ, ἢ τούλάχιστον, ὃσον καὶ ἡ
ἰδική του, τὴν ἔξελιξιν τῆς σκέψεως τοῦ αἰώνος. Ή
ἰδικὴ του ὑπῆρξε οὕτως εἰπεῖν ἡ περιληψὶς ἡ επιτο
μὴ αὐτῆς. 'Οπως δὲ αἰών του, μαζὶ μὲ τὸν αἰώνα
του, φυσικῶτερον παρὰ κάθε ἀλλοὶ τοῦ αἰώνος του
ἔξειλύθη ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὸ ἀντικείμενον
ἄφ' ου πρέπει τέλος νὰ εἴπωμεν τὰς μεγάλας αὐτᾶς
λέξεις – ἀπὸ τοῦ ωμαντισμοῦ εἰς τὸν πραγματισμόν, ἀπὸ
τῆς ἔγωντικῆς ἐπιδείξεως τοῦ ἔαντον του εἰς τὴν
ρεῖναν ἀναπαράστασιν τῆς πραγματικότητος. Καὶ εὖ
νοῶ καλῶς, γνωρίζω καλῶς ὅτι, ὅχι περισσότερον ἀλλ
λοις ὡς ὅτι καὶ ὁ Βούλταρος, δὲν ἔδωσε πάντοτε
τὸ σύνθημα τῆς κινήσεως. Προηγήθησαν αὐτοῦ ἀλλ
λοι εἰς τοὺς περισσοτέρους δρόμους ποὺ ἐβάδισεν
«Méditations» εἶναι προγενέστερα τῶν «Odes et Bal
lades», ἡ Γερμανία τοῦ προλόγου τοῦ «Κρόμβελ
τὰ μυθιστορήματα τοῦ Βάλτου Σκότ τῆς «Παναγίω
τῶν Παιδιών» καὶ ὁ «Περιπλανώμενος Ιουδαίος
τῶν «Ἀθλίων». Άλλ' αὐτὸ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει οχι
δόν. Διότι δὲν εἶναι ἀλληλές, μεθ' ὅσα καὶ ὃν ἔχουν
λεχθῆ, ὅτι οἱ νεωτερισταὶ κατέχουν τὴν πορτών θ
σιν εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων· τοῦ τούλάχιστο
πρέπει να ἔξηγήθημεν διὰ τὴν λέξιν αὐτήν: νεωτερ
σταί. Εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν τέχνην, αἱ ίδε
δὲν ἀνήκουν εἰς ἐκείνον ὃ δόποις τὰς «εὔρε· ἡ τ
«ἐφεύρε» ἀλλ' εἰς ἐκείνον ὄστις προσεδικεν εἰς ο

τὰς τὴν διοιστικήν, τὴν πλήρη καὶ τελειωτικήν μοοφήν. Αὐτὸν ἔκαιμε ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ. Καὶ ἐπειδή, ἄλλως τε, ἡ ἔξειλεις τῶν φιλολογικῶν ίδεων τοῦ 19 αἰώνος δὲν είναι ποτένθα ἀλλού καταφανεστέρα οὔτε διαγράφεται καθαρώτερα παρὰ εἰς τὸ ἔχον τους ἐπειδή αἱ ίδει αὐταὶ δὲν εἴνονται εὐφραδέστερον ἢ μᾶλλον ἐμπινευσμένον διεμρημένα: ἐπειδή δὲ τρόπος, καθ' ὃν ἔχειν ωρὰ τὰς ἀφοριώσιν, ἔχηλειψε καὶ τὴν μηνῆν ἀκοῦη ἔχεντας οὕτινες ποστοὶ τὰς ἐξέφρουσαν, ἡ δόξα τοῦ λοιποῦ ἀνήκει εἰς αὐτὸν.

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗ. Υπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἔκδιδεται ἐν Παρισίοις ἀπὸ τῆς 15 προσεχοῦς Μαΐου νέον περιοδικὸν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ γνωστοῦ λογογράφου κ. Ε. Sansot-Orland. Η "Διεθνής Κριτική" ἀναγφέρουσα καὶ κρίνουσα τὰ καλλίτερα ἔργα τῆς γαλλικῆς καὶ τῶν ἔνων φιλολογιῶν, θά χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγός εἰς τὸ παρακολούθησθαντας τὴν διεθνῆ φιλολογικήν καὶ ἐν γένει πνευματικήν κίνησίν. Ο. κ. Σανσό-Ορλάν, τοῦ δόποιον τὸ ὄνομα εὐρίσκεται εἰς τὸν κατάλογον τῶν συνεργατῶν μας, ἔχει ἔξασφαλίσει, πρὸς πραγμάτων τοῦ σκοποῦ τοῦ περιοδικοῦ του, τὴν συνεργασίαν εἰδίκων ἀνταποκριτῶν εἰς ἐκάστην κχώραν, οἵτινες θὰ μεταδίδουν εἰς τὰς στήλας τῆς "Διεθνοῦς Κριτικῆς" πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν διεθνῆ φιλολογίαν καὶ τέχνην. Εν Ἀθήναις η ἀνταποκριτική ἀντέθημε εἰς τὸν συνεργάτην τῶν «Παναθηναίων» κ. Παῦλον Νιοβάναν.

Μεταξύ των προαγγελλομένων ἀριθμών τῆς «Διεθνοῦς Κριτικῆς» είναι και: οἱ Νεοελλήνες ποιηταί.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΖΟΜΕΝΟΙ — Μία ξε-
δοσις τοῦ Βαλζάκ, τροποποιημένη, ἔξηγειρε τελευ-
ταῖος εἰς τὸ Παρίσι τὴν μῆναν ὀλῶν τῶν ἀνθρώπων,
ὅσοι νομίζουν ὅτι καὶ μετὰ θάνατον οἱ συγγραφεῖς
καὶ τὸ ἔργον των δικαιοῦνται κάποιον σεβασμὸν ἀπό
τους μετανεύεστεούς.

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΧΕΡΙ. — Τὸ χαριτωμένον τοῦτο παιδιστὸν δρᾶμα τοῦ Πιέρ Βέλτερο, μίλαν ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας ἐπιτυχίας τοῦ θεάτρου τοῦ Ἀντοάν, ἔδωκε κατ’ αὐτάς καὶ ἡ „Νέα Σκηνή“, κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Ν. Πορφώτη.

άφηρέσαμεν ἐδῶ καὶ ἔκει τὰς μακρὰς συνητήσεις, τὰς πολιτικάς ἐπισκοπήσεις, τὰς ἀνευ ἐνδιαφέροντες σῆμαρον, τὰς φιλοσοφικὰς σκέψεις, αἱ ὅποια χαλιφώνυν τὴν δρᾶσιν καὶ κονδάξουν τὸν ἀναγνώστην. Διὰ νὰ ἐπαρκέσωμεν (!) ἀκόμη εἰς τὰ ὄντα τοῦ σχῆματος, τὸ ὅποιον ἐδώκαμεν εἰς τὴν ἔκδοσιν, ἀντικατεστήσαμεν (!) ὀλόκληρα κεφάλαια διὰ συντόμων ἀναλύσεων. Τοιουτοῦρπως ἡ ἀφήγησις κατέστη ζωρτσέρα καὶ πλέον ἐλκυστική. Θέλετε νὰ μάθετε τώρα καὶ τὸν λαβόντος τὴν ὥραίαν ἀποστολὴν νὰ συνεργασθῇ τόσον πρωτοτύπως μετὰ τοῦ νεκροῦ συγγραφέως; Ἡ ἀγγελία δὲν ἀποκρύπτει τὸ δονομά του. «Ο κ. Κιουνᾶ, λέτε η̄ ἀγγελία, ἐπιθεωρήτης τῶν δημοτικῶν σχολείων της Αλλῆς, μέλος τοῦ ἀντερόυν συμβούλου τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσεως, συγγραφεὺς πολλῶν διδακτικῶν βιβλίων, εὐηρεστήθη νάνναλάρη τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ταύτης κατεύθυντα. » Ή τόλμη τοῦ περιφήμου ἐκδότου εἶνε καθαρῶς . . . νεοελληνική. Ἐντιμῆτε τὸν μακαρίντην Ζακύνθιον Γουζέλην, τὸν μεταφραστὸν τῆς «Ἐλευθερομένης Τερρούσαλήμ», ὅστις εἰς ἓνα πρόδογον, ἀναφέρει μὲν μακαρίαν ἀφέλειαν τὰς ἐκαποντάδας τῶν στίχων, τοὺς ὅποιους περιέκοψεν εἰς τὴν μετά-

φρασίν του, θεωρήσις απότονς ὡς ἐντελῶς περιττούς.
Ἐνθυμίζει ἀκόμη τὴν ἀπόπειραν τοῦ μακαρίου Ραγκαβῆ πρὸς μεταφράσαν εἰς τὴν καθαρεύουσαν τοῦ «Ὑμουρ πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν» τοῦ Σολωμοῦ. Ἐνθυμίζει ἀκόμη τὴν μακαρίτικην ἔκδοσιν λαϊκών τραγουδιῶν ὥπο τοῦ συλλόγου «Παρνασσού» εἰς τὴν ὁποίαν τὸ «Πλάσμα τῆς Φαντασίας» τὸ λυρικώτατόν εἶκεν ποίημα τοῦ Ιουλίου Τυπάλδου, ἀκριτηριασθὲν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐκδόσεως μετεβαπτίση μὲ τὴν ἑλαφροτέραν συνείδησιν, μετονομασθὲν «Ἡ Ἀγάπη». Ἄς παρηγορηθῆ ὁ Βαλέξακ εἰς τὸν τάφον του· εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ πάθημά του εἶνε κοινὸν ὅχι μόνον εἰς τοὺς νεκρούς, ἀλλὰ καὶ εἰς μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ζῶντας, ἀν δώσωμεν πίστιν εἰς τελευταίας τινάς φύμας καὶ εἰς μερικούς οἱ ὄποιοι ἔχουσαν μαζῆ μὲ τὸ λογικόν των καὶ τὴν δύναμιν νὰ διεκδικήσουν τὴν ἰδιοκτησίαν των. Άλλοι μόνον εἰς τοὺς ἡττημένους καὶ τοὺς νεκρούς!

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΗΝΩΜΕΝΑΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ. Τό Publisher's Weekly έπισκοπούν τὴν βιβλιοπωλική κίνησιν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις κατά τὸ 1900 παρατηρεῖ ὅτι ἡ εὐδαιμονία τῶν μεγάλων λαϊκῶν ἀδροισμάτων καὶ ἡ προϊόντα αὐτῶν μόρφωσις, ἐδημιουργήσαν διὰ τὴν φιλολογίαν κατανάλωσιν βιβλίων μοναδικήν εἰς τὸν κόσμον. Αφ' ἐνὸς ἡ παραγωγὴ τῶν βιβλίων ηὗξησε κατατηκτικῶς, ἀφ ἐτέρου δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἔκδόσεων βιβλίων τινῶν ἀνῆλθεν εἰς ἀριθμὸν κολοσσαῖον. Ἐν βιβλίον ἔφθασε κατὰ τὴν στατιστικὴν αὐτὴν τὸν ἀριθμὸν 18¹,000 ἀντιτύπων, δεκάδων δὲ ἀλιών συγγραμμάτων ἡ ἔκδοσις ὑπερέβη τὰς 50,000 ἀντιτύπων. Εν τῇ συγκριτικῇ στατιστικῇ κατὰ εἶδος ἔκδόσεων, τὴν πρώτην θέσιν κατέχουν τὰ μυθιστορήματα, ἔπονται δε κατὰ σειράν, τὰ νομικά, θεολογικά, ἐκπαιδευτικά, ἴστορικά, πολιτικῶν ἐπιστημῶν, ποιήματα, φυσικῶν ἐπιστημῶν, βιογραφικά, λατρικά, περιηγήσεις, καλλιτεχνικά, φιλοσοφικά καὶ καθεέξεις.

ειτῆ, ἀφ' οὐδὲ ἡ ἀφελής ἐκείνη ἔξη μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ἦτο
ἡ πρώτη του ἀγάπη;... Μία καὶ φύλη ἀναλαμβάνει
νάνοιξη τὰ μάτια τῆς συζύγου, καὶ διὰ τῶν ἐνεργειῶν
της ἡ παράνομος σχέσις ἀποκαλύπτεται. Ή ἀγαθὴ
Λολέττα πάτει ἀπὸ τὰ σύνερα, καὶ μολοντὶ δέν σκο-
τώνεται, ὅπως εἶχεν ἀπειλήσῃ εἰς τὴν ἀρχήν, ἀποφα-
σίζει ἀπλῶς νά διαζευχθῇ τὸν ἄπιστον. Καὶ ἀκολου-
θεῖ μία τελευταία συνάντησις τῶν συζύγων, διὰ νὰ
κανονισθοῦν τὰ τοῦ διαζυγίουν. Η σκηνὴ αὐτή, ἡ
ὅποια είνει ἡ δωριατέρα καὶ ἡ ψυχολογικήτερά δλων,
καταλήγει ἔκει ὅπου ἡτο φυσικὸν γά καταλήξῃ: εἰς
τὴν συμφιλίων. Η Λολέττα ὑπεικεί εἰς τὴν ἀνάγ-
κην νάπαρηνθῇ μερικὰ παιδαριώδη ἴδαινικά, καὶ ἀνα-
γνωρίζει ὅτι ἀγαπᾷ τὸν συζυγόν της καὶ ἀφ' οὐδὲ ἀκόμη
ἐπεισθῇ ὅτι δεν ἡτο αὐτὴ ἡ πρώτη του ἀγάπη... Τόρα
μάλιστα τὸν ἀγαπᾶ σοβαριώτερα καὶ ἀληθινώτερα, ἐν φ
πρῶτα τὸν ἀγάπενε, μὲ ὅλον τὸν ὀνότητον ἴδαινισμὸν
τῶν πλασμάτων, τὰ ὅποια ζοῦν ἔξι ἀπὸ τὴν πραγ-
ματικότητα.

Αντή είνε μὲ δύλιγας γραμμάς ή ὑπόθεσις. Ἀλλ' ἀδυνατον νὰ ἔννοησετε μόνον ἀπὸ αὐτήν, τὴν χάριν καὶ τὴν ὠραιότητα τοῦ ἔργου, τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ δοκιον γεννᾷ ἡ ἀληθινὴ ἴστορια καὶ ἡ τεχνικὴ τῆς πλοκῆς, τὴν συγκινησίαν τὴν ὄποιαν δίδει ἡ θέσις τῆς καλῆς καὶ συμπαθοῦς Λοιδέττας, καὶ τὴν ὑλαρότητα, τὴν ὄποιαν προξενοῦν ἀβιάστως τὰ τόσα κωμικά ἐπεισόδια. Ποέπει νὰ ιδῆτε αὐτὸν τὸ ἔργον, διὰ νὰ διμολιγήσετε ὅτι σπανίως ἐδιασκεδάσατε εἰς τὸ θέατρον τόσον πολὺ.

Η «Νέα Σχηνή» τὸ ἀνεβίβασε μὲ τὴν συνήψῃ τῆς εὐσύνειδοςιαν καὶ ἐπιμέλειαν. Οἱ τοικύρων ἡ αἰθουσα εἰς τὴν δοτούν διαδραματίζονται καὶ αἱ τρεῖς πράξεις. Οἱ μύσται δὲν ἐφάγησαν πολὺ μελετημένοι εἰς τὴν πρότην πραδάστασιν, ἀλλ᾽ ἡσαν ὅλοι εἰς τὸν όδον των, καὶ εἰς τὰς κατόπι παραστάσεις, ὅπαν ὑά ἔκμαθον τὸ ἔογνον, τὸ σύνολον θὰ εἴνε τέλειον. Η Δις Εἵμαρμένη Ξανθάκη «τῆς καὶ ἀλλού στόματος ρέεν γλυκίων μέλιτος αὐδῆ», ἔπαιξε μίαν Λολέτταν, ἡ δόπια θάτομείνη ἀπὸ τοὺς δρωτατέρους της ὄδοις. Ο κ. Μυράτ, τὸν δοτοῦν ἐνομίζαμεν ἀνίκανον νάποβάλγ τὸν τραγικὸν στόμιφον, ἔπαιξε μὲ τόσην ἀπλότητα καὶ φυσικότητα τὸν Κον Λαβαζέδ, ὅπτε διμοιλογούμενη ὅτι μᾶς ἔξπληξεν. «Οπος πάντας ἀφειδής εἰς τὸ σκόπισμα τῆς εὐθυμίας ὁ κ. Χρωστομάλλης (Μπερντές) ἐναμίλλως δὲ ἔπαιρκεις εἰς τοὺς ὄδους των ὁ κ. Ζήνων (Γαρῆς), καὶ ἡ Δις Ποιητοῦ (Κα Μπερντέ). Ήθελα νά παρατηρήσω κάπουαν ὑπερβολικότητα εἰς τὰ κωμικά μέρη, — ἀλλ᾽ ἵσως εἰνες ἀναγκαῖον κακόν, ἀφ' οὗ τὸ ἀθηναϊκὸν ἀκροστήριον δὲν συνείθισεν ἀκόμη νάρκηται εἰς τὴν λεπτότητα.

Αὐτὸς δὲ εἶπεν ὅτι τὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Πορωτῆ. Τὴν βραδύναν ἐκείνην κάπιοις ἔλεγε δίπλα μου: «Νομίζω ὅτι εἶναι πρωτότυπον.» Δέν τον κώνουσα ἀκόμη μεγαλήτερον ἔπαινον διὰ μεταφραστήν. Καὶ τοιόντι, ἂν δέ Βέμπετο ἔγραψεν Ἑλληνικά, ἔτι σὺ θὰ ἔγραψες τὸ «Ἀριστερὸν Χέρο». Μόνον ποῦ δὲν θὰ τοῦ ἐδίδειν ἵσως αὐτὸν τὸν τίτλον.

Fig. E.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Η ΟΛΥΜΠΙΑ ὑπὸ Βασιλείου Λεονάρδου, ἐφόρου τοῦ ἐπιγραφικοῦ μουσείου. Εἰς 13 χιλιάδας περίπου ἀνῆλθε κατὰ τὸ τος 1901 ὁ ἀριθμός τῶν Ἑλλήνων ἐπισκεπτῶν τῆς Ολυμπίας, εἰς δὲ τὸ μέλλον μόνον αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τούτου προβλέπεται. Διὰ τοὺς πλειστοὺς ἐκ τούτων, ἡ θέα μόνη τῶν ἐρειπίων καὶ τῶν ἐν τῷ μουσείῳ καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν ἀρκεῖ νὰ καταστήσῃ αἰσθητὴν τὴν σημασίαν τοῦ ἱεροῦ ἔκεινου τόπου διὰ τὴν ίστογίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ὀλοῦ τοῦ ἔτι τοῦ πολιτισμοῦ. Τάς κυριωτέρας τῶν ἀπο-

ριών, τὰς δόποιας προσκαλεῖ ἡ ἐπισκόπησις τῶν ἀσχαιωτήτων, ἔξιγονσι σύντομοι δῆμοι, ἀπὸ τυνος δὲ χρόνου πολλοὶ τῶν ἐπισκεπτῶν ἔσχον προσέτι τὸ εὐτύχημα νά δηγηθῶσιν ὑπὸ ἐπιστήμονος ἔξιγητού κακούν νά ἀναζωογονήσῃ τὴν παράδοσιν ἐν τῇ αἰγλῇ τῆς λογοτεχνικῆς περιγραφῆς. Δέν εἶνε ὅμως μικρὸς καὶ ὁ ἀριθμὸς ἔκεινων, οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νά γνωρίζωσι πλειότερα καὶ δὲν ἀρκούνται εἰς τὰ μεγάλα καὶ τὰ γενικά, ὅλλα ἐνδιαφέρονταν νά γνωρίζωσι καὶ δῶσον τὸ δυνατὸν περισσότερας λεπτομερείας. Εἰς τούτους ἀπέβλεψεν δ. κ. Λεονάρδος, συγγράψας ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐκτενὴν δηγὴν τῆς Ὀλυμπίας, ὅστις ἐδημοσίευνθή καὶ αὐτάς. Ή ὅλη τοῦ βιβλίου ἐλάφηθη ἐν αὐτῶν τῶν πρώτων καὶ κυριωτάτων πηγῶν ἔξελεγχθεῖσα ἀκριβῶς καὶ ἐπισταμένος καὶ συμπληρωθεῖσα διὰ μακρᾶς καὶ ἐπιτοπίου μελέτης, ὥστε δ ἀναγνώστης ἔχει ἐν αὐτῷ πρόχειρον σύνοψιν τῆς ἐργασίας σχεδὸν πάντων τῶν ἀρχαιολόγων, ὅσοι ἔγραφαν περὶ τῆς Ὀλυμπίας καὶ τῶν Ὀλυμπιακῶν πανηγύρων. Ο συγγραφεὺς πολλάκις φάνεται ἐνδιατοίβων μᾶλλον ἐπὶ τὰ μικρά, συντομώτερον δὲ περιγράφων τὰ σπουδαιότερα, ὅλλα δὲ τοιαῦτη ἀσυμμετρία ἦτο ἀναπόφευκτος, ἀφοῦ ἐν κοινωνίᾳ μικρῷ δὲς δὲ Ἐλληνικὴ δὲν εἶνε δυνατὸν νά ὑπάρχωσι βιβλία ἀνάλογα διὰ ἔκστην τάξιν ἀναγνωστῶν, οἱ δὲ συγγράφοντες θάνατονταν ἐπὶ μακρῷ ἀκόμη χρόνον νά προορίζωσι τά ἔργα αὐτῶν δι' ἀναγνώστας ἄνισον ἔχοντας προπατίδευσιν. Ὁπωδήποτε οὐδεὶς οὔτε ἐκ τῶν πολλῶν οὔτε ἐκ τῶν ὀλίγων νά ἀναγνώσῃ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Λεονάρδου νάνει διφελείσις, οὐδὲ δύναται, νομίζουμεν, νά ἀμφισβητηθῇ εἰς αὐτὸν ἔντιμος θέσις ἐν τῇ περὶ τῆς Ὀλυμπίας βιβλιογραφίᾳ.

A. N. Σ.

ΑΙ ΥΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ τοῦ κ. "Ἐβανς
ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ ἐν Κνωσῷ διὰ τὰ ἀνά-
τοοα τοῦ Μίνωος, ἀπεκάλυψαν νέα πρόγυματα.

Εἰς τὴν ἀνατολικὴν πτέρυγα τοῦ Ἀνακτόρου εὐ-
ρέθη μέγας διπλοῦς τοῖχος εἰς τὸ κατώτερον μέρος,
κτισμένος διὰ μεγάλων ὄγκων ἵδην, πιθανῶς τὸ μέγιστον
ἀνάλημμα τοῦ Ἀνακτόρου πρὸς τὴν ἀνατολικὴν κλί-
νην, ἔξωθεν δὲ αὐτῷ, ἀλλὰ συνεχόμενον. Ἀνεστράφη
ἐπίστις κτίσμα τετράγωνον πλήρες ἐν σχήματι Πύργου
φωδοδημημένον διὰ μικροτέρων λίθων, ἀλλὰ μυκητη-
ϊκῶν καὶ τοῦτο χρόνων, ὅπως ἀποδεινύνεται ἐκ τῶν
λαξευτῶν ἐπὶ τῶν λίθων μυκητηϊκῶν συμβόλων.

Ἐπὶ του τετραγώνου Πηρογον εὐθεῖη αγορᾶς νοσοτος λιθίνος, κατερχόμενος πρὸς τὰ κάτω διὰ μικρᾶς κλίσεως καὶ διακοπτόμενος κατὰ μικρὰς ἀποστάσεις ὑπὲ τετραγώνου μικρῶν λιθίνων δοχειῶν πρὸς ὑποδήκην καὶ καθαρισμὸν τοῦ ὑδατος, τὸ ἐποίον θά ἦρχεται πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ἐκ του ὑψηλότερου κειμένου Ἀνακτόρου. Παρὰ τὰς δύο μεγάλας αἰλιθύουσας τοῦ διαμεριζόμενος τὰς πέρουσιν ἀνατκαρφέσας, ἐκαθαρίσθη ὁ βρόχος διάδρομος, οὗ ἄγων ἐκ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην αἴθουσαν ἐν τούτῳ δὲ εἰονέθησαν πλείσται πινακίδες

εινούσσαν, εν τοις διεργούσιν πάντα την ανθρωπότητα.
Ενδέχεται ἐπίσης ἡ λιμνή κλιμαξ ἡ θέρευσα πρόδη
τὸν δεύτερον καὶ τοῖτον ὁροφὸν τοῦ διαιρεόματος
τούτου. Η κλιμάξ αὕτη εἶναι μὲν στενή, ἀλλ ἔχουσα
μικρὰν τὴν κλίσιν καὶ χαμηλάς βαθμίδας καθιστᾶ λίαν
ἄνετον τὴν ἀνάβασιν.

Ἐκαθαρίσθη ἐπίσης ἐντελῶς καὶ τὸ δράσιον ὁρθόμαρτυρῶν τετράγωνον δῶμα, ἐν ᾧ ὑπάρχει τὸ νέον λουτρόν. Ὄπισθεν τούτου καὶ τῶν αἰδονίων εὑρίσκονται ἀλλὰ δωμάτια, τῶν ὅποιών ἡρξέστο ἦν ἀναστραφῆ διὰ τοῦ καθαρισμοῦ τῶν διαδρόμων τῶν φερόντων εἰς αὐτά. Ὑπὸ τὰς μεγάλας αἰθουσαῖς καὶ παταγαῖς αὐτὰς, εὑρέθη σύστημα μεγάλων ὑπόνομων διὰ τῶν ὅποιών διωχθετεύοντο ἐντὸς τῶν Ἀνακτόρων τοῦ βασιλείου κατὰ τὰ ἀκάμαστα ὕδατα. Υπόνομοι τοιαῦτα

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Διωρίσθη Χάρουργός τῆς Δικαιούντης δ. κ. Τοπάλης, δώσας τὸν νενομισμένον ὄρον

Ἐξεδόθη τὸ συμπλήρωμα τῆς «Βρετανικῆς Εγκυλοπαιδείας» ἀποτελοῦν δγκώδη τόμον, περιέχοντα ἄριθμα καὶ πληροφορίας ἐπὶ ὅλων τῶν συγχρόνων γεννόντων καὶ προσωπικοτήτων.

Κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἑξωτερικῶν κατέρχεται μετὰ ἔνα μῆνα εἰς Ἀθήνας δ. Γάλλος μηχανικός κ. Ἀνδρέ οὗτον πρόσκλησιν τοῦ Ἑρμοῦ τῶν Ἀντικυψίων.

Οἱ ἐκδρομεῖς τῶν Ἱεροσολύμων ἐπιστρέφοντες εἰς Ἀθήνας ἔφεραν τὸ ἄγιον Φῶς, εἰς φανὸν κατασκευασμένον εἰς τὴν ἀγίαν Πόλιν. Τὸ ἄγιον Φῶς προσεφέρθη εἰς τὴν πριγκήπισσαν Σοφίαν καὶ εἰς τινας οἰκογενείας.

Αἱ ἐօρται τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ Σολιμεῖ ἐν Ζακύνθῳ ὁρίσθησαν διὰ τὴν 30ήν προσεκοῦς Μαΐου, θὰ διαρκέσουν δὲ ἐξ ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας θὰ γίνουν τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ποιητοῦ καὶ ὃν δοθούν μουσικαὶ καὶ φιλολογικαὶ ἐσπερίδες καὶ θεατρικαὶ παραστάσεις.

Ο Βασιλεὺς παρεκλήθη νὰ παραστῇ κατὰ τὰς ἑορτάς.

Εἰς τοὺς ἀναγγώστας τῶν «Παναθηναίων» παρουσιάζομεν σήμερον τὸν ποιητὴν κ. Στέλιον Σεφεριδόνην, Σιμωναῖον. Τὸ δημοσιεύμενον ποίημά του «Τσελλὲ Τραγουδιστὴ» ἐνέχει κάποιαν πρωτοτυπίαν, ἀπλότητα καὶ αἰσθητικά. Μερικοὶ ίδιωτισμοὶ τῆς γλώσσης προδίδουν ἵσως ίδιαίτερον χρῶμα εἰς τὴν ποίησίν του, ἀρμονιζόμενον μὲ τὴν τεχνοτροπίαν του.

Αἱ δύο εἰκόνες τοῦ Ζαππείου, τὰς ὁποίας δημοσιεύμενεν σήμερον, εἶναι ἐκ φωτογραφίας τοῦ ἐραστού κ. Σ. Κοκκόλη.

Ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ καταργήσῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς βουλγαρικῆς ἐπικρατείας.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Λεονάρδου «Ἡ Ολυμπία», εἰς τὸ ὅποιον ἔχει προστεθῆ πάναξ τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ μουσείου τῆς Ὀλυμπίας, καταφαίνεται ὅτι, μετὰ τοὺς Ἐλληνας ἐπισκέπτας ἀνελθόντας τὸ 1901 εἰς 1008 — ἐκτὸς τῶν ἐκδρομέων — ἔρχονται οἱ Ἀγγλοί 383, κατόπιν οἱ Αμερικανοί 359, οἱ Γερμανοί 150, οἱ Γάλλοι 79, οἱ Αὐστριακοί καὶ Ον्यγγοι 77 καὶ ἔπειτα κατὰ σειράν κατὰ πολὺ διλγάτεροι οἱ Ρώσοι, Ἰταλοί, Βέλγοι, Ελβετοί κλπ.

Τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον συγχροτεῖται εἰς τὸ Αιριθόνγον διεθνὲς συνέδριον τῶν Ἀνατολιστῶν, εἰς τὸ δρόποιον ἐκλήθη νὰ συμμετάσῃ καὶ ἡ Ἑλλάς.

Ο ἐν Λονδίνῳ κ. Μαρίνος Κοργιαλένιος ἐδώρησεγ εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον 50000 δραχμάς.

Ο Ιερός Σύλλογος τῶν Κυριῶν ἡ «Ἀνάστασις», τοῦ ὅποιον σκοπὸς εἶναι ἡ ἀναζωόρησις τοῦ θυμοσκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς τηρήσεως τῶν ἡθικῶν ἀρχῶν, ὅσαι ἀποτελοῦν τὰς βάσεις τῆς

κοινωνικῆς εὐεξίας, ἥργας τεν ἐκτελῶν τὸ ὄφατον του ἔργον. Ἐκ τῆς ἐν εἴδει προγράμματος δημοσιευμένης ἐπιστολῆς τῆς προέδρου κυρίας Ἀντωνίας Ι. Μπόταση ἐν τῇ «Ἀναστάσει» ἀποσπώμεν τὰς κατωτέρω γραμμάτας, χαρακτηριστικά:

Ο Σύλλογος θὰ ἐργασθῇ εἰς τὸν καλλωπισμὸν καὶ τὴν εἰπρέπειαν τῶν ναῶν, θὰ ἐνισχύσῃ τὰς οἰκογενείας τῶν ιερέων, θὰ μορφώσῃ ἐναρέτονς ἐφημερίους, θὰ ἰδρύσῃ ἐνοριακὰ σωματεῖα. Ἡ γυνὴ θὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν εὐλαβὴ τήρησιν τῶν πατρίων ἡθῶν καὶ ἐθίμων καὶ θὰ ἐγείρῃ φωνὴν πρὸς τὴν πολυτελείαν, τῆς ἑνομανίας, ἡς ἡ ἐπιβλαβεστέρα ἐκδήλωσις είναι οἱ εἰσαγόμενοι συμοί, κατὰ τὸν βιβλίων τὰ δόπια ὑπηρόσιες ηθικὴ παρακμή, κατὰ τοῦ ἀλκοολισμοῦ, τοῦ καπνίσματος, τοῦ ὑπερβολικοῦ πένθους, τῶν πολυτελῶν κηδειῶν, κατὰ τὸν βλασφημούντων, τέλος κατὰ πάσης νοσηρᾶς ἐκδηλώσεως καὶ πάσης καθόλου κακίας.

NEA BIBLIA

ΤΑ ΣΥΝΘΕΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
ὑπὸ Γ. Τσερέπη. [Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ, παράρτημα 12, ἀρ. 160—166]. Εν Αθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ ΙΑΚΟΒΟΥ ΚΑΙ ΜΑΝΩΛΗ ΤΟΜ-
ΠΑΖΗ. [Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ, παράρτημα 13, ἀρ. 167—168]. Εν Αθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΑ τῶν ἔλενσινακῶν κεφαλογρα-
φῶν ὑπὸ Ανδρέου Ν. Σκιᾶ. Εν Αθήναις, τύποις Π.
Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβούλου τοῦ ἐν
Αιγαίῳ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως
Φρεονοκομείου Ζωρῆ καὶ Τάσσης Δρομοκαΐτου κατὰ τὸ
ἔτος 1901 (ἐκ τοῦ Τυπογραφείου «Νομικῆς» Λ. Χ.
Βεργιανίτου).

L'ULTIMO POETA PAGANO Saggi di Guglielmo Felice Damiani (1902 Tip. Angelo Trani, Napoli L 2.—).

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ὑπὸ Γεωργίου Σωτη-
ριάδου (Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὀφελίμων βιβλίων
σχ. 160ν σελ. 86 δρχ. 0.40).

ΛΟΓΟΣ εἰς τὸ τελεσθὲν ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν τριῶν
Ἴεραρχῶν μνημόσυνον τῶν ἴδρυτῶν, καθηγητῶν καὶ
εὐεργετῶν τοῦ Ἐδμ. Πανεπιστημίου ὑπὸ Ἐμμανουὴλ
Ι. Ζολάτα. Εν Αθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου
1902.

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ Ι. Γεωρ-
γαντοπούλου εἰς τὸ κενοτάφιον Καραϊσκάκη τῇ ἐπε-
τειῷ τῆς 25 Μαρτίου. Εν Αθήναις, τύποις Π. Δ. Σα-
κελλαρίου 1902.

ΧΕΡΤΣΒΕΡΓ Ιστορία τῆς Ἐλλάδος κατὰ μετάφρα-
σι Π. Καρολίδου. Τόμος πρῶτος, τεῦχος τέταρτον.
[Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ ἀριθ. 160]. Εν Αθήναις, τύ-
ποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ τῆς ἑταρείας τῶν Δημοσίων καὶ Δη-
μοτικῶν ἔργων διὰ τὸ ἔτος 1901. Εν Αθήναις, τύ-
ποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΜΑΓΝΗΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ ὑπὸ
Ἐπαμεινάνδρα Θ. Κυριακίδου. Αθῆναι 1902, τύποις
Αθ. Γ. Δεληγιάννη.